The Lithuanian Weekly
'LIETUVA'
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in United States, Canada and Mexiko $2.00 per year.
Subscription to Foreign countries..... $3.00 per year.
Advertising rates on application.
We execute all kinds of Job and Book Printing and Translating in all modern languages.
Adress all communications to
A. OLSZEWSKI, Publisher,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

Sanvaitinis Laikrasztis
'LIETUVA'
Išeina kas Pétnyčią, Chicago, Ill.
Prenumerata Suvien. Valstijose, Kanadoje ir Mexike ant metų $2.00.
Kitose Viešpatystėse „ „ $3.00.
Prenumerata turi buti iš viršaus apmokama.
Apgarsinimų prekės gauname per laiką.
"Lietuva" spaudina visokias Knygas, Konstitucijas ir visokius kitus drukus. Vertimus iš kitų kalbų atlieka kuogeriausiai.
Visuose reikaluose adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 12 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 24 d. Kovo (March.) 1905 m. Metas XIII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

Karė Maskolijos su Japonija.

Maskoliams karė nesiseka. Kuropatkin neįstengė atsiremti prieš japoniečius nė Tie terpkalnėj. Po trumpam mušiui, sudeginęs vėl dalį maisto produktų, amunicijos, pašaro, palikęs dalį kanuolių, leidosi vėl toliau bėgti. Čia japoniečiai paėmė į nelaisvę tulą skaitlių maskoliškų kareivių, bet kiek, nežinia.

Po paskutiniam nepasisekimui Tie terpkalnėj caras, telegrafišku prisakymu, atėmė vadovystę suskilusios armijos nuo Kuropatkino, liepė atiduoti jenerolui Linevičiui, Kuropatkinui kitokios vietos nepaskyrė, nė dėkavojo už ikišioliškus besistengimus. Už visus, vienog, nepasisekimus karėj ne vienas Kuropatkin yra kaltas, bet visas supuvęs Maskolijos surėdymas, ištvirkimas urėdninkų, visa netvarka.

Kaip gi kitaip Kuropatkin grįžta atgal, negu keliavo į karę. Iškeliaudamas, kada pulkai žmonių susirinko ant geležinkelio išleisti jį į karę, jis viešai pažadėjo į pusę metų suvyti į jures visus japoniškus kareivius, šimtus tukstančių jų paskandyti oceano gelmėse, o sandaros išlygas padiktuoti Japonijos sostapilėj. To neišpildė, bet sumuštas, su dezorganizuota armija, priverstas tapo ne jau trauktiesi, bet bėgti nuo tų mažų bezdžionių, kaip japoniečius vadino. Grįžta ne su garbe, kurios laukė, bet paniekintas, drebėdamas prieš carą, kuris lygiai su Kuropatkinu kaltas už visus ant karės lauko nepasisekimus.

Tie terpkalnė buvo paties Kuropatkino paversta į tikrą tvirtyną, su fortais kaip aplink Port Arthurą. Čia maskoliai, kurių dar vis liko netoli 200000, galėjo ilgai gintiesi, bet, pasirodžius japoniečiams, vos pradėjo mušį, kareiviai gavo prisakymą deginti viską, kanuoles skandyti į vandenį ir bėgti. Reikia todėl manyti, kad arba Tie terpkalnės tvirtynėj nebuvo pakaktinai tokiai skaitlingai armijai maisto, arba gal kareiviai visų nepasisekimų buvo teip įbaugyti, teip sudemoralizuoti, kad su jais Kuropatkin nė tvirtynėj nedryso jau gintiesi; ant galo, gal amunicijos turėjo per mažai, kadangi didesnė jos dalis Mugdene dar pateko į japoniečių rankas. Kuropatkin pats, palikęs savo sudemoralizuotą armiją, išdumė geležinkeliu į Charbiną ir ten laimingai prisigriebė, ten jį pasiekė caro telegramas atimantis nuo jo vadovystę.

Pereitos nedėlios dieną japoniečių armija, po vadovyste jenerolo Kuroki, užėmė Kaipian, 20 mylių nuo Tie terpkalnės. Maskoliai be tvarkos bėga į šiaurius, japoniečiai šaudo į bėgančius iš kanuolių kalnuose sustatytų ir neleidžia bėgantiems susiorganizuoti, suvesti regimentus, divizijas ir korpusus į tvarką. Ginasi skyrium kiekvienas regimentas ir, žinoma, neįstengia japoniečių nuvyti. Nuo kelių sanvaičių traukiasi jau tas bėgimas sumuštų maskolių. Kur jie nenubėga, iš kraštų atsiranda japoniečiai ir bėgantiems be tvarkos dideles suteikia nuotrotas.

Oyama pranešė į Tokio, kad jam vėl pateko daug maskoliškų ginklų, kanuolių provijanto, amunicijos ir nelaisvių, bet kiek yra to viso laimikio, jis pats nežino, kadangi nėra laiko suskaityti, reikia vyti bėgančius, neduoti jenerolui Linevičiui laiko suvesti į tvarką begančius kareivius. Jų be jokio reikalo žuva neišpasakyta daugybė ir žuva vien dėl kvailo užsimanymo caro ir jo tarnų.

Ant viso ploto terp Mugdeno ir Charbino maskoliai negali jau niekur atsiremti, kadangi čia lyguma, sumušti neturi uždangos, kur galėtų susirinkti. To dar negana. Kaip pats maskoliai garsina, išilgai geležinkelio, iš kurio naudojasi bėganti pervežimui transportų, atsirado dideli pulkai gerai suorganizuotų, su gerais ginklais, vedamų japoniškų oficierų, chiniškų liuosnorių, kurie, gadydami geležinkelį, sunkina maskoliams bėgimą, kur gali, stengiasi naikinti tiltus. Jeigu jiems pasiseks išgriauti didelį geležinį tiltą ant upės Sungari, maskoliai negalės naudotiesi iš geležinkelio, o tąsyk vejanti japoniečiai galėtų bėgančius pralenkti, užimti kelią, iš visų pusių apstoti ir visą caro armiją priversti pasiduoti. Kas Kuropatkino pagadyta, to jau netik Linevič, bet nė joks vadovas nepataisys, kadangi vejanti neduoda niekur bėgantiems sustoti, susiorganizuoti.

Maskoliai žino, kad kur ten terp Tie terpkalnės ir Charbino yra dar nebuvusi mušiuose šviežia japoniška armija jenerolo Kavamuros. Kur, vienog, ta armija yra, maskoliai nežino, todėl ir bijosi, kad ji bėgantiems neužstotų kelio. Kadangi nuo vakarų traukianti armija, turbut jenerolo Nogi, jau pralenkė maskolius, tai ji, susijungusi su kareiviais Kavamuros, sulaikytų bėgančius maskolius ir jie atsirastų sląstuose ir dėl stokos maisto turėtų pasiduoti.

Peterburge mena, jog Linevič, kad galėtų nors dalį savo armijos išgelbėti, padalįs ją į dvi dali: viena bėgs išilgai geležinkelio, o kita senu, chiniečių padirbtu, teip vadinamu, mandarinų vieškeliu. Kaip, vienog, nebutų, bet tos lenktynės terp sumušusių ir sumuštų negali ilgai trauktiesi, turi kaip nors pasibaigti, kareiviai neįstengs ilgai lenktynių palaikyti.

Nepaisant ant visų nepasisekimų, caras nenori pasiduoti; mat gėda jam prašyti japoniečių paliauti karę. Dabar ant jo prisakymo mobilizuoja vėl rezervos kariumenę keliuose apskričiuose, bet rezervistų šiuom kartu ketina nesiųsti į karę, juos palikti Maskolijoj, o į karę siųsti divizijas tarnaujančių kareivių. Divizija gvardijos iš Peterburgo gavo jau prisakymį traukti į karę.

Caras bijosi sugrįžimo sumuštų kareivių, todėl nori traukti karę ilgiau. Kadangi kiti kraštai, neišskiriant Prancuzijos, jau Maskolijai pinigų neskolina, tai randas ant karės vedimo nusprendė pasiskolinti 100 milijonų rublių nuo savo pavaldinių. Kadangi Japonijai karė sekasi, tai jai skolina pinigus su noru Vokietijos bankieriai ant 5% palukenų.

Reiktų todėl manyti, kad karė negreitai pasibaigs. Kadangi, vienog, išėmus nužudžiusios įtekmę ir susiteršusios karės partijos, veik visi Maskolijos gyventojai, net konservatistai, reikalauja užbaigimo karės, tai caras, ar nori, ar ne, turės rokuotiesi su žmonių norais. Net dalis biurokratų bijosi pasekmių užsitraukimo karės, ypač, kad nėra vilties, kad maskoliai dar galėtų atsigriebti. Biurokratai užtikrina, jog Maskolija išsižadės Mandžurijos ir Port Arthuro, nesutiks vien mokėti karės kaštų, kadangi japoniečiai dar neužėmė tikrų Maskolijos valdybų. Bet ir tas gali atsitikti jau neužilgio. Caras savo viltis deda ant Rožestvenskio laivynės, bet žinovai netiki, kad jis įstengtų pergalėti japonišką laivynę.

Japoniška laivynė yra jau ant Indiško oceano ir čia laukia Rožestvenskio, kuris, vienog, nesiskubina ant susitikimo, matyt, pats neužsitiki sau, slepiasi nuo japoniškos laivynės. Amžinai, vienog, slėpties negalės, kadangi plaukinėdami ilgą laiką ant jurių laivai, apauga sliekais ir paskui pastoja nerangiais, netinkančiais į mušį. Svetimuose portuose nedaleidžia jiems nuo sliekų nusivalyti. Pereitą sanvaitę, vienog, ir japonišką laivynę ant Indiško oceano pasiekė nepasisekimas: laike smarkios vėtros susidaužė vienas japoniškas kreiseris.

Revoliucija Maskolijoj.

Apie revoliuciją Maskolijoj prieštaraujančios ateina žinios ypač iš tolesnių jos kraštų, kadangi mat visokios žinios turi pereiti per cenzurą; randas sau nemalonių žinių neleidžia į užrubežius, arba pats siunčia perkreiptas, neteisingas žinias; vien atsitikimų iš parubežių negali paslėpti, kadangi iš čia be cenzuros visokios žinios prisigriebia į užrubežius.

Pereitą sanvaitę randas išplatino žinias, buk Lietuvoj, ypač Vilniaus ir Kauno gubernijose pasikėlė kaimiečiai, jie užpuldinėja ant dvarų ir buk daug dvarų išdegino ir išplėšė. Tuom tarpu pasirodė, kad kaimiečiai užpuldinėja ant dvarų, bet ne ant visų, tik ant prigulinčių maskoliškiems urėdninkams. Taigi mat terp patekusių į užrubežius ir maskoliško rando garsinamų žinių yra gana didelis skirtumas. Ir žinios apie žydų skerdynes, matyt, tyčia rando į užrubežius likosi paleistos, kadangi kitos, patekusios į užrubežius žinios, užgina pirmutines, užtikrina, kad žydų skerdynių nebuvo Lietuvoj, nė Mažrusijoj, priešingai, žydai darbininkai eina iš-vien su krikščionėms. Gal teipjau neteisingos maskoliškų laikraščių leidžiamos žinios apie užpuolimus kaimiečių ant dvarų pietinėj Maskolijoj, kur buk agitatoriai platina pliakatus apie dalinimą dvarų žemės terp kaimiečių ir, buk, dėl to kaimiečiai čia jau spėjo užmušti kelis dvarponius. Jeigu kas platina žinias apie dalinimą dvarų žemės ir siundo ant dvarponių žmonės, tai, greičiausiai tą daro rando agentai, bet nežinia, ar tie siundymai išduoda vaisius. Siundymas tamsių minių ant inteligencijos yra tai rando agentų darbas, kadangi kitiem negali but reikalingu besipiovimas Maskolijos ukėsų terp savęs. Reikia, vienog, manyti, kad tie rando siundymai neišduoda tokių vaisių, kokių randas tikisi. Teisybė, randui pasisekė parengti armeniečių skerdynes ant Kaukazo, kuriose su viršum tukstantis armeniečių prazuvo. Dabar, vienog, rodosi kad net totoriai, kurie skerdė armeniečius, suprato, kad ne gerai darė, jų vadovai, matydami, kad gubernatorius, turėdamas kariumenę, ne bando stabdyti skerdynių, suprato, kad jos reikalingos vien valdžioms. Rodosi, kad totoriai ant Kaukazo ant galo susitaikė su armeniečiais priešais rando norus.

Štraikai ir maištai Maskolijos viduriuose nesilianja, jeigu kur darbininkai ir grįžta prie darbo, tai, padirbę porą dienų, vėl štraikuoja ir teip traukiasi jau gana ilgą laiką; galo štraikų nematyt. Dabar iš naujo vėl sušt raikavo Peterburgo darbininkai.

Tuluose miestuose jau pasirodė, matyt, iš užrubežių įgabentos, dinamitinės bombos. Jų expliozijos buvo jau Peterburge, Maskvoj, Varšavoj. Teip gyventojų nekenčiamas, kaip užmuštas Sergijus, caro dėdė Vladimir, gavo vėl laišką, jog likosi ant nužudymo nuspręstas ir tas nusprendimas į trumpą laiką bus išpildytas. Caro motina rengiasi bėgti iš Maskolijos į savo gimtinę, pas tėvą į Daniją. Tas rodo, jog Maskolijoj yra blogai, pamatai caro vienvaldystės griuva, jeigu net artimi caro giminės stengiasi dumti į ramesnius kraštus.

Lenkų aristokratai buvo išsiuntę deputaciją pas carą prašyti įvedimo lenkiškos kalbos prie vaikų mokinimo Lenkijos mokyklose, bet caras deputacijos neprisileido teipjau, kaip popo Gapono vedamų darbininkų. Deputacija, nieko nepelniusi, sugrįžo į Varšavą. Lenkijoj mokyklų mokintiniai štraikuoja.

Afrika.

Morokko viešpatystėj maurai paėmė į nelaisvę specialiską prancuziską pasiuntinį, išsiųstą pas Morokko sultaną. Esantis prie sultano Prancuzijos pasiutinys pareikalavo, vardu Prancuzijos, paliuosavimo paimto pasiuntinio ir išpildymo kitų Prancuzijos reikalavimų; jeigu sultanas neišpildys greitai to, ko nuo jo pasiuntinys reikalauja, prancuziška kariumenė iš Algiero bus išsiųsta į Morokko ir užims parubežinius apskričius.

Pasiutęs Mulla privertė Angliją nusilenkti. Per tarpininkystę Italijos, Anglija padarė su Pasiutusiu Mulla sutarimą, pagal kurį Anglija pripažįsta kraštus Mullos valdomus už neprigulmingus, tik portiniuose miestuose likosi uždrausta prekysta ginklais ir vergais.

Venezuelė.

Venezuelės prezidentas sukonfiskavo savastį amerikoniškos Asfalto kompanijos, atėmė koncesiją nuo prancuziškos telegrafo kompanijos ir nuo itališkos kompanijos atėmė kastynes. Prancuzija pakvietė Ameriką eiti drauge prieš laužantį sutarimus Venezuelės randą; jeigu Amerika neis su Prancuzija iš vien, tai ir be jos Prancuzija žada siųsti laivynę ant privertimo Venezueles - pildyti senus sutarimus. Reikia laukti karės terp Prancuzijos ir Venezuelės.

Arabija.

Arabijos pasikėlėliai paėmė viršų ant Turkijos sultano kariumenės, keliuose mušiuose sumušė kariumenę, užėmė svarbiausią Turkijos tvirtynę. Pasikėlėliai išleido atsiliepimą į visas civilizuotas tautas, kuriame pranešа, jog jie nori sutverti laisvą, neprigulmingą Arabiją; nuo civilizuotų tautų neprašo pagelbos, prašo vien nekenkti pasikėlimui.

Isz Lietuvos.

Iš Vilniaus.

22 d. vasario, Vilniaus sudo bute buvo perkratinėjama politiška prova. Apskųsti buvo: studentas Moiše Hurvic, Ruchle Giršanovič, Moiše Rofes, Debora Fischer, Chame Lapin, Arija Brumberg ir Chana Rubancik. Prova buvo perkratinėjama prie uždarytų durų, pašalinių, nė laikraščių reporterių neleido. Sudas Hurvičą nusprendė ant 1 metų į tvirtynės kalėjimą, o jo raštus nutarta sudeginti. Kitus apskųstus išteisino.

Vilniaus miesto roda nutarė parengti mieste kanalizaciją, nubėgimui nešvarumų, kaip tai yra visuose dideliuose miestuose.

Nuo mokesčių speciališkai žydų mokamų už košėrinę mėsą, Vilniuje ir jo pavietyj pereituose metuose surinko 162302 rubl., 19 kap.. Pinigai tie turi but apverti ant užganėdinimo visokių žydų reikalų. Iš to, ant žydiškų mokyklų pereituose metuose likosi paskirta 41443 rubl..

20 d. vasario, Vilniaus sudo butas perkratinėjo politišką provą prie uždarytų durų. Apskųstas buvo už platinimą socijalistiškų raštų Chaim Rabukin. Sudas nusprendė Rabukiną ant 4 mėnesių į tvirtynės kalėjimą.

Specialistas Wolicki bando užsiimti speciališkais tirinėjimais senovės liekanų Vilniuje ir jo aplinkinėse, kasinėti, teip vadinamus, „Milžinų kapus" Vilniaus aplinkinėse, kur toki kapai yra. Visus tuos tirinėjimus Wolicki žada atlikti savo kaštais, jis nori vien, kad privatiški savininkai ne darytų jam sunkenybių.

Vilniaus apšviesti žydai, žydiškoj pigloj valginyčioj parengė čielą eilę pamokinančių sistematiškų prelekcijų. Dabar skaito lekcijas apie dirbimą popieros ir spaudimą knygų. Tokios sistematiškos prelekcijos butų reikalingos lietuviams ne tik Lietuvoj, bet ir čia Amerikoj. Tas greičiau žmonių apšvietimą pakeltų negu visos gana tankiai rengiamos be jokio sistemo ir tvarkos prakalbos, ypač, kad daugelis musų kalbėtojų kalbos visai neprirengia, kalba apie tą, apie ką užsimano ir tankiai pats kalbėtojas apie aiškinamą daiktą tiek jau išmano ką ir jo klausytojai.

Katalikai Lietuvoj.

Lietuva susideda iš keturių katalikiškų vyskupyščių: Vilniaus, Telšių, Minsko ir Seinų. Iš tikro, vienog, Minsko vyskupo nuo 1866 m. nėra, vyskupystė ta pavesta Mogilevo archivyskupui, sėdinčiam Peterburge. Daugiausiai katalikų yra Kauno gub., nes ant 1000 gyventojų katalikų yra 750. Vitebsko gubernijoj, paviečiai Liucino, Režicos ir Dinaburgo apgyventi veik vienų latvių katalikų, kurių tuose paviečiuose yra 300000. Vilniaus gub., ant 1700000 viso gyvent. skaitliaus, katalikų yra 1050000; Kauno g., ant 1700000 gyv., katalikų yra 1250000; Garteno gub., ant 1750900 gyv., katalikų yra 410000; Minsko gub., ant 2400000 gyv., katalikų yra 245000; Vitebsko gub., ant 1650000 gyv., katalikų yra 425000.

Užmušti ir pašauti lietuviai karėj su Japonija.

Maskoliškas randas garsina toliau žinias apie užmuštus ir pašautus kareivius paeinančius iš Lietuvos; gaila vien, kad rando žinios siekia vien mušius iki 1 d. rugsėjo pereitų metų. Pagal tas rando garsinamas žinias, likosi pašauti kareiviai paeinanti iš Vilniaus gub.: Povilas Rakila iš kaimo Liasočinkų ir Aleks. Musim iš kaimo Juratiškių, Ašmėnų pav., Šmul Rops iš kaimo Meščanki, Vilniaus pav., Valent. Macijauskas iš Vilniaus pav., Martinas Steponavičia iš Ašmėnų pav., Belza Kazimieras, Martinas Zelanvič, Antanas Staselovičia, Pranciškus Jevdejev, Konst. Dvynelis, Steponas Stankevičia, Volf Alperovič, Petras Kučinskas — visi iš Ašmėnų pav..

Iš Garteno gub., pašauti: Povilas Ablamski iš kaimo Didžiojo-Akmens, Brasto paviečio, Jonas Chalko iš kaimo Dobrokučių, Garteno pav., Teodoras Slezevičia iš kaimo Obuchovo, Garteno pav., Vasil Gončarek iš Sokolkos, Gregorijus Juška iš tos jau vietos.

Maištai Lietuvoj.

Užrubežių laikraščiai garsina, buk Lietuvoj, ypač gi Kauno ir Vilniaus gubernijoj, kaimiečiai kelia maištus, jie užpuldinėja ant esančių Lietuvoj savasčia maskoliškų urėdninkų dvarų ir buk jau daug tokių dvarų išdegino. Iš pradžių laikraščiai garsino, buk, kaimiečiai degina visus dvarus Lietuvoj, bet dabar pasirodo, kad jie ne teip kvaili, kaip randas norėtų ir atskiria geriau didesnius visos Lietuvos priešus nuo mažesnių, su kokiais ir vėliau galima rokundas užbaigti. Ant apgynimo urėdninkų dvarų randas išsiuntė kariumenę.

Toliau užrubežių laikraščiai paduoda, buk Garteno gubernijoj, mieste Volkoviske, pašaukti po ginklu rezervos kareiviai stengėsi kitus kareivius sukelti prieš randą. Vadovus rezervistų atidavė po sudu. Penkis kariškas sudas nusprendė ant sušaudymo ir jie, 12 d. kovo, likosi sušaudyti, keturi likosi nuspręsti ant viso amžiaus ant sunkių darbų Sibiro kastynėse, o 8 ant 20 metų.

Reikalai katalikų.

Ant apsvarstymo katalikų reikalų, Peterburgo katalikiškas archivyskupas pakvietė visus Lietuvos vyskupus: Roopą, Paliulionį ir Cirtautą. Per archivyskupo tarpininkystę bus ministerių rodai paduotos ant apsvarstymo žinios apie visus nesutinkančius su tiesoms vietinių Lietuvos administratorių padavadijimus, pančiojančius katalikus kaipo krašto ukėsus ir sunkinančius tikėjimiškas apeigas katalikams.

Naujas vandens kelias.

Kaip garsina laikraščiai, maskoliškas randas neužilgio pradės darbus ant sujungimo kanalais Nemuno su Vindavos portu. Ant pradžios, randas ant vedimo darbo paskiria 2 milijonu rublių. Parengti viską kaip reikia, kaštuos 20 milijonų doliarų; darbas trauksis 10 metų. Tas naujas kelias bus labai svarbus ir naudingas Lietuvai, iš jos medžius ir laukų produktus tuom keliu galima bus gabenti tiesiog į Vindavos portą, galima bus aplenkti Vokietiją ir apsieiti be jos tarpininkystės medžių ir javų prekystoj.

Iš Minsko.

Ant atsibuvusio susirinkimo čianykščios, rando užtvirtintos, Savitarpinės Pašelpos Draugystės, atėjo policijos urėdninkas ir reikalavo, kad jam duotų peržiurėti susirinkimų protokolus. Tokios tiesos, vienog, policijos urėdninkas neturi, jeigu draugystė yra ministerijos užtvirtinta, todėl sanariai begėdiško reikalavimo neišpildė.

Neseniai iš Minsko kalėjimo pabėgo suareštuotas jaunas vyriškis. Atlankyti jį atėjo pulkas moterų. Kalinys apsirėdė į moterų atneštus drabužius, ko nepatėmijo sargai ir persirėdęs, su atėjusioms jį atlankyti moterims, liuosai išėjo. Jis buvo apkaltintas už nudurimą paslapto rando šnipuko mieste Pinske. Tik po dviejų dienų po pabėgimui pasigedo jo kalėjimo užveizda.

Laike kareivių maištų, jie Minsko kromininkams paėmė iš kromelių daiktų už 10000 rubl..

Minsko miesto roda rengiasi iš miesto iždo paskirti atsakančią pinigų sumą ant sušelpimo šeimynų caro žiaurumo aukų Peterburge.

22 d. vasario Minske, moterys pašauktų po ginklu rezervos kareivių pakėlė neprilankias raudui ir miesto valdžioms demonstracijas.

Iš Kauno.

75. savininkai čianykščių pardavinyčių atsišaukė prie gubernatoriaus su prašymu, kad jis pasirupintų apie išdavimą atsakančio padavadijimo, kad šiokioms dienoms pardavinyčios mieste butų uždarytos ne vėliau, kaip 9 valandą vakare; dabar jos buva atidarytos net iki 12 val..

Iš Vilkaviškio, Suvalkų gub..

Iš Virbaliaus, kaip paduoda „N. Liet. Ceitunga", važiavo pasamdytoms rogėms koksai vyriškis ant Vilkaviškio geležinkelio stacijos. Atkakus ant vietos, matyt, jausdams, kad pavėžytasis ponas turi kokius paslaptus mierius, nors nuo Virbaliaus iki Vilkaviškio stacijos nėra daugiau kaip 1½ lietuviškos mylios, pareikalavo 15 rubl.. Ponas duoti tiek nenorėjo. Vežėjas pašaukė žandarus, kurie padarė kratą ir pono skrynioj rado 80 revolverių ir daug durklų. Žinoma, žandarai keleivį tuoj suareštavo.

Štraikų atbalsiai.

Po skerdynės 9 d. sausio Peterburge, visuose Rusijos miestuose kilo dideli darbininkų štraikai. Lietuvių Socijaldemokratų Partija prokliamacijoj „Draugai" apskelbė: „Štraikai ir demonstracijos tepasirodo visoj Lietuvoj." Gavus tą žinią ir Anykščių, musų Partijos Organizacija pradėjo rengties prie demonstracijos. Vietinė žydų Soc. dem. Organizacija „Bundo" teipgi sutiko prisidėti prie demonstracijos. Pasklydo visur garsas, jog demonstracija bus 2 d. vasario (seredoj). Baimės apimti vietinei turčiai ir caro tarnai pareikalavo kareivių. Ir štai rota kareivių keliauja seredos naktį iš Panevėžio su dviem oficierais. Raiti urėdninkai, žandarai ir net patsai sprauninkas atvyksta į Anykščius. Minia žmonių vaikščioja po miestelį ir laukia demonstracijos. Kunigas-klebonas tą dieną, pristavo paprašytas, rengės pasakyti pamokslą apie socijalistus ir demonstracijas, bet gavęs persergėjimą, kad tam atsitikus, su juo pasielgs, kaip su caro tarnu, teip persigando, kad tik perskaitė prie altoriaus vieną evangeliją. Tą dieną apsiėjo viskas ramiai, tik po miestą jodinėjo raiti urėdninkai ir vaikščiojo ginkluoti kareiviai. Oficierai ir kareiviai labai įpykę ant pristavo už jų išreikalavimą. Prasiplatinusios žinios apie nupiovimą telegrafo dratų ir primušimą pristavo — neteisingos. Apreiškiame visiems, kad laike demonstracijų, ar teip sujudimų parengtų musų organizacijų, mes neliesim kraujo nekaltų žmonių, neplėšim krautuvių ir privatiškų gyvenimų, mes rengiam demonstracijas prieš valdžią ir laike demonstracijų lai nesimaišo mums po kojų policija ir šnipai. Mes juos pamokinsime! Traškunų klebonas, prokliamacijoms išsiplatinus, urėdninko įprašytas, ant pamokslo keikė platintojus prokliamacijų ir išvadino juos „žydberniais" ir kitokiais panašiais vardais. Ir į Kupiškį, 9 vasario, atvyko poras žandarų iš Panevėžio, matyt, ir laukė sujudimų. Paskutiniame laike buvo išplatintos prokliamacijos „Karė" (Panevėžio organiz. — 400 egz. Kupiškio organiz. ir Anykščių organiz. — 200 egzempl.) 30 sausio buvo išplatintos prokliamacijos: „Spauda leista:" Panevėžyj ir apygardėj· Kupiškėj, Panedėlij, Alizavoj, Skapiškij, Salamiestij, Vabalnykuose, Kamajuose, Anykščiuose, Traškunuose, Androniškij, Skiemonise, Kovarske. Išviso skaitliuje 2400 egz.. Atsišaukimų „Draugai" per rankas paleista 200 egz. lietuviškoj kalboj ir 130 lenkiškoj kalboj.

Panevėžio Lietuvių Socialdemokratų Partijos Organizacija.

5 d. vasario, 1905 m..

Dėlei užmušimo Sergijaus, caro dėdės, Liet. Soc. Demok. Partija paleido tokį atsišaukimą Vilniuje: (iš-viso 550 egz.)

„Draugai! Teisybė, reikalavimas išsipildė. Nekaltai pralietas kraujas sulaukė atpildos. Pėtnyčioj Maskvoje, trečioj valandoj po pietų, tapo užmuštas su bomba mesta revoliucijonieriaus buvusis Maskvos generalgubernatorius Sergijus Aleksandrovič. Kas gi buvo tasai Sergijus ir dėl ko jį užmušė? Buvo tai caro dėdė, antrasis Maskvos caras vienvalda, despotas, godus, besirupinantis tik apie savę ir gaują valdančiųjų. Tai Chodinkos kunigaikštis, per kurio mylistą, laike šventės caro Mikalojaus apsivainikavimo, pražuvo ant pliaciaus liaudės pasilinksminimų (Chodinka),

apie penki tukstančiai žmonių. Tai žinomas ant visos Maskvos girtuoklis ir paleistuvis, kuris savo purviniems geidimams saikė šimtais tukstančių liaudės pinigus, gaunamus — drauge su Trepovu, buvusiu Maskvos oberpolicmeisteriu, — įvairiais, dar biauresniais gešeftų keliais. Bet ne už tą jam prirengta bomba. Sergijaus kraujas pasipylė už kraują, pralietą, jam liepiant, gruodžio pernykščių metų ant Maskvos gatvių. Tą dieną Maskvos darbininkai, bendrai su studentais, buvo padarę demonstraciją prieš karę ir caro valdžią, statydami reikalavimus politiškos laisvės. Prieš demonstraciją per dieną socijalistų-revoliucijonierių partija nusiuntė Sergijui persergėjimą, jog pasipylus kraujui, ant jo ir Trepovo galvos bus išmesta nužudymo ištarmė. Atsakydams ant to caro dėdė, liepė nugirdyti policijantus, o tie įtaisė skerdynes beginklių ir buvo dešimtys užmuštų, šimtai sužeistų. Tas pats Sergijus palaikė savo brolį Vladimirą Aleksandravičių, kuris vedė kariumenę Petrapilėje, kurs prikalbėjo carą šaudyti į beginklių darbininkų minias, einančias pas jį, vadaujant popui Goponui, su prašymais, vėliavomis (karunomis) ir šventųjų paveikslais. Tasai Sergijus buvo tos nuomonės, jog nustelgimui revoliucijinio judėjimo reikia iššaukti revoliucijinį sukilimą, o paskui paskandyti jį kraujuose, tuomet tik sugrįž ramumas ir dabartinė tvarka bus išgelbėta.

Teroristai išpildė savo ištarmę; griuvo dar vienas carizmo piliorius. Kris nuo bombos, galbut, dar keletas, bet galutinai bus carizmas sutrupintas ir sunaikintas tik tuomet, kada visose Rusijos valstyjos kraštuose darbininkų minios su ginklu rankoje stos į kovą ir nušluos tukstančius liaudės skriaudikų ir plėšikų.

„Revoliucija ta, draugai, jau artinas. Prisirengkime prie kovos. Atminkim, jog gausime tik tiek, kiek įgalėsim iškovoti. Atminkim, jog tiktai musų krašto, Lietuvos, laisvė gali užtikrinti įvykimą musų troškimų ir stengimųsi, reikalų ir idealų. Šalin su dabartine tvarka!

Lai gyvuoja laisvi darbininkai!

Lai gyvuoja laisvų kraštų sandara!

Lietuvių Socijaldemokratų Partija.

Vilniuje. Vasario mėnesij, 1905 m."

Iš Prusų Lietuvos.

Kaime Mažuose Karčeviškiuose, netoli Plaškių, kaip paduoda Tilžės „Nauja Lietuviška Ceitunga", nusižudė ukininkas Vanags. Nuėjo jis į tvartus ir ten sau įsmeigė peilį į krutinę. Padarė tą iš baimės, kadangi jis buvo apskųstas už neteisingą prisiegą sude.

Išeivystė iš Lietuvos, ypač jaunų vyrų, dar niekada nebuvo teip didelė kaip dabar. Šimtai ukininkų parduoda savo ukes ir nesdinasi per Prusų rubežių. Tas apleistas ukes, ant kurių yra skolos randui, randas parduoda ir, žinoma, kiek gali, velsia burliokų. Ta didelė išeivystė negali buti Lietuvai naudinga; per didelę išeivystę pasilengvina randui maskolinimas Lietuvos, kadangi, vietoj išėjusių lietuvių, randas į Lietuvą vilioja maskolius. Ir revoliucijai nenaudinga ta didelė lietuvių išeivystė: juo daugiau išsinešdina svetur Lietuvos vaikų, juo mažiau lieka namieje kariautojų už laisvę tėvynės.

Ant paskutinio turgaus už penėtas kianles mokėjo Tilžėj po 38—40 Mark. už centnerį svarumo gyvo gyvulio; už 4-5 sanvaičių porą paršų po 18—20 Markių, už senesnius 23—26 Mark.. Už centnerį šieno mokėjo po 4 Markes, už šiaudų po 2 Mr..

Netoli Traksėdžių, mažoj giraitėj rado negyvą ukininką kaimo Rudynų, Juozą Miklovaitį. Mena, kad jis, ant turgaus Šilokarčiamoj gerai užsitraukė ir girtas grįžo namon. Giraitėj, turbut, prisėdo ir užmigo, o kad šaltis buvo didelis, tai žmogus sušalo.

Isz Amerikos.

Vaistas nuo mirties.

Hot Springs, Ark. Atkako čia iš St. Louis moteris prekėjo A. Sweet, serganti ant pilvo uždegimo. Gydė ją 3 daktarai, bet jų visi besistengimai buvo nevaisingi, moteriškė pradėjo mirti, širdies plakimas pasiliovė ir daktarai pripažino ją už pasimirusią. Vienas iš daktarų užsimanė dar ant numirusios išbandyti praskiestą druskinį skystimą, kurio atsakančią dozą įčirškė į gyslas. Po įčirškimui druskos numirusi atsigavo ir vartojant toliau tą patį vaistą, sveikata jos teip pasigerino, kad moteriškė galėjo grįžti į St. Louis ir dabar sveikata eina vis geryn ir yra viltis, kad ji išgis.

Vetros

Uniontown, Pa. Šitose aplinkinėse siautė 20 dieną kovo baisi vėtra, kuri labai daug blėdies pridirbo. Keli namai likcsi vėtros sugriauti ir diktai žmonių tapo sužeistų.

Nelaimes ant geležinkeliu.

Hammond, Ind. Greitasis trukis Erie geležinkelio, netoli nuo čia, nupuolė nuo augšto kelio pylimo. Prie to 20 pasažierių likosi sužeistų, o iš jų 2 sužeisti mirtinai.

Expliozijos.

Dubois, Pa. Kastynėse Pittsburg Coal & Iron Co. Sykesvillej expliozijos likosi užmušti du broliai Cansloviačiai.

Charleston, W. Va. Rush Run and Red Ash kastynėse, netoli Thurwood, atsitiko baisi dujų expliozija, kurios 24 darbininkai likosi ant vietos užmušti.

Brockton, Mas. Grover Co. čeverykų dirbtuvėse atsitiko garinio katilo expliozija. Nuo expliozijos užgimė gaisras, kuris išnaikino dirbtuves ir kelias aplinkines triobas. Prie to 50 žmonių likosi expliozijos užmuštų arba primuštų sudegė; tiek jau žmonių tapo sužeistų.

Huntington, W. Va. Red Ash kastynėse laike expliozijos, 10 darbininkų likosi užmuštų. Nusileidus darbininkams galbėti iš olos ten buvusius, atsitiko antra expliozija, kurios vėl 14 darbininkų likosi užmuštų.

Gaisrai.

Marquette, Mich. Netoli nuo čia, miestelyj Zenko Spar sudegė namai finiečio vežėjo. Ugnyje pružuvo ir dvejatas vežėjo vaikų. Mena, kad ugnį užkrėtė pats vaikai. Kadangi tėvų namieje ne buvo, tai nebuvo kam gelbėti vaikų.

New York. 14 d. kovo užsidegė dideli, daugiausiai žydų apgyventi namai ant Allen str. Ugnis užgimė, kada namų gyventojai miegojo. Pabudus jiems, degė jau visa trioba. Mažiausiai 20 ypatų pražuvo, o daug tapo sunkiai sužeistų.

Isz darbo lauko.

¶ Wilburton, Ind. Ter. Darbai šitose aplinkinėse eina prastai. Uždarė kelias kastynes ir brekerius, per ką daugelis darbininkų neteko darbo. Ir tie, kurie turi darbą, dirba mažai, per tai ir uždirba labai mažai, net ant maisto ne visada galima uždirbti. Iš kitur pribuvęs ne gali čia gaut darbo, kadangi ant vietos daugiau yra darbininkų negu darbų. Kada darbai pasigerįs, negalima žinoti, dabar jie eina labai blogai.

A. J.

¶ Chicago, Ill. Darbininkai dirbanti vežimų dirbtuvėse nutarė štraikuoti, kadangi darbdaviai ne nori su jais daryti kontraktų ant geresnių išlygų. Darbininkai reikalauja po 3c. daugiau už darbo valandą ir kad prie darbo butų prileisti vien prigulinti į uniją darbininkai.

¶ New York. Tarnaujantiems Interborough Co. numažino gana žymiai algas: motormonams nuo $3.50 ant $3.00; sargams ant platformų nuo $1.55 ant $1.40, konduktoriams nuo $2.40 ant $2.00.

¶ Indiana Harbor, Ind. Štraikai darbininkų Inland Steel Co. dirbtuvėse, kurie traukėsi keturis mėnesius, pasibaigė.

¶ Du Bois, Pa. Darbai čia sustojo, dėl kokių priežasčių, tikrai nežinia.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Užmirškime asabiškus nesutikimus.

Artinasi musų tėvynėj svarbi valanda, atsiranda gera proga, jeigu jau ne paliuosuoti iš svetimo jungo musų tėvynę, tai bent sumažinti spaudžiančius ją pančius. Kad tą atsiekti, reikia mums surinkti kuo didžiausias pajiegas. Kad padidinti musų pajiegas, reikia mums ypač dabar užmiršti visus asabiškumus. Bukime sykį lietuviais, kokių kas asabiškų nuomonių ne butų, tegul kiekvienas dirba ant labo savo tėvynės, kaip išmano, o naudos visgi šiokios to kios sulauksime.

Tuom tarpu prie to sunku mums prisitaikyti, kadangi nieks iš musų brolių nesistengė padaryti lietuvių, kurie galėtų, ant labo savo tėvynės ko nors išsižadėti, stengemės iš jų padaryti vien partijų pasekėjus. Pereitame numeryj „Vienybė" barė bostoniečius, kad jie vardu lietuvių atsiliepia. Terp mus vienog nėra, turbut, žmogaus, kuris savo pusėj visus lietuvius turėtų, kadangi mes mat nesirupinome apie tai ir per tai ne joks vadovas ne gali prie savęs patraukti visų lietuvių, bet vien prigulinčius prie tos pačios partijos. Pas mus juk ištikro nėra nė ypatos, nė partijos, kuri lietuvių vardu galėtų atsiliepti. Dar blogiau, kad pas mus partijos skyla, dalinasi ir paskui viena kitą kaltina ir tuom mažina žmonių užsitikėjimą. Tasgi ypač dabar, besiartinant svarbiai kovai ne gal but geistinu, ypač gi, kad, kaip matyt, persiskyrimai partijų atsitinka dėl atsabiško nesutikimo.

Tas geriausiai matyt iš paskutinio numerio „Draugo." Mieriai „Draugo" organizacijos ir „Darbininkų Balso" beveik vienoki, su išskyrimu vieną, kaip „Draugas" pats pripažįsta, Lietuvos savistovystės. Tuom tarpu „Draugo" vadovai atsiskyrė iš partijos dėl negalėjimo susitaikyti su „Darbininkų Balso" redaktorium. Ką gi, rodosi, ypatos gali sverti, o dagi redaktorių ypatos, kadangi juk laikraščių redaktoriai yra ne organizatoriais, ne vadovais partijų, ant to jie neturi nė progos. Organizuoti partiją atseina kitur, ne ten, kur laikraštis išeina.

Jeigu gi laikraščio redaktorius savo užduotę atlieka ne gerai, tai jau pasirupinti, kad jis tą sutikmėj su partijos reikalu atliktų, yra pareiga pačios partijos, šaukti į pagelbą visuomenę, rodosi, nėra reikalo ypač dabar. Juk toki atsiliepimai užkenks kaip vienai, teip ir kitai nesutinkančiai partijai, sumažįs tik žmonių užsitikėjimą, o be tokio užsitikėjimo, be pagelbos žmonių juk nieko ne galima nuveikti. Eidami kruvoj, visi stodami už tėvynę, daug galime nuveikti, išsiskirstę, veikdami pavieniai, nieko nenuveiksime ir dagi teip svar bioj valandoj kaip dabar. Todėl visi nesutikimai, koki ypač dabar gema musų eilėse, vodingi ne vien patiems besivaidijantiems, bet visai lietuvių tautai. Visur mažuma pasiduoda daugumai; kur tokio pasiaukavimo nėra, ten partijos turi dalytiesi į smulkias skeliaudras be jokių pajiegų.

„Draugas", paskutiniame numeryj patalpino straipsnelį kokio, matyt, socialistų priešo, parašytą ant išrodymo nekonsekvencijos socijalistų moksle, giedantį lietuviams ir visoms smulkesnėms tautoms amžiną atilsį pranašaujantį išnykimą lietuvių. Čia tai, „Draugas," rodosi, abejoja, ar pripažinti tam straipsniui teisybę, ar ne.

Kad ne reiktų lietuviams giedoti į trumpą laiką amžiną atilsį, jie ir reikalauja Lietuvos neprigulmystės. Atmesk tą iš programo lietuvių siekių ir juos įstumsi į dar sunkesnį miegą negu miegojo pirma. Lietuvius patraukia viltis turėti neprigulmingą savo tėvynę todėl, kad ne tik lietuviai, bet nieks negeidžia, kad jam svetimi ant sprando jodinėtų, o tą svetimi daro net socijalistiškose organizacijose, ne kalbant jau apie kitokias.

Kad tautos ne pasilieka toms pačioms amžinai, kad nyksta, to nieks ne gali užginčyti, nes nieks mat ne pasilieka amžinai be persikeitimų, bet nyksta ir persikeičia teip didelės, kaip ir mažos, ne viena jau mažesnė tauta pergyveno didesnę.

Mums rodosi, kad kiekvieno lietuvio pareiga rupintiesi jegu jau ne apie visišką išliuosavimą Lietuvos, jeigu tas dar butų dabar negalimu, tai rupintiesi nors apie pagerinimą buvio visokiais budais. Ypač dabar reikia mums saugotiesi vaidų už mažmožius, ypač asabiškų, kadangi tas tik diskreditnoja pačius besivaidijančius, mažina žmonių užsitikėjimą vadovams, o be žmonių užsitikėjimo nė joks vadovas nieko ne nuveiks.

Iš Cambridge, Mas.

Lietuvių čia yra diktas burelis, bet su tautiškais darbais jie iki šiol ne pasirodė; dabar jau ir čia pradeda pabusti lietuviai.

12 kovo sumanesniejie lietuviai parengė susirinkimą su prakalboms, norėdami bandyti uždėti čia kuopą Tėvynės Mylėtojų Dr-tės. Ant susirinkimo atėjo diktai žmonių, terp atėjusių buvo visokių nuomonių: vieni klausė su atida, kiti juokus laike prakalbų provijo, buvo ir tokių, kurie laike prakalbų skaitė angliską raikraštį, tik nežinia, ar suprato, kadangi tuli tų laikraščių skaitytojai tiek moka angliškai, ką amerikonai lietuviškai. Teisingai mat senovės patarlė sako: kas ko neturi, su tuom labiausiai gitiasi ir jieško visada progos pasirodyti su tuom, ko jam truksta.

Susirinkimą atidarė Juozapas Danielius. Pirmutinis kalbėjo Simanas Gilius iš Worcester. Jis aiškino naudingumą tautiškų organizacijų. J. M. Danielius savo kalboj aiškino, kas yra lietuviai. Turauckutis dekliamavo eiles. K. Armonas kalbėjo apie gabesnius lietuvius, ragino stengtiesi užganėdinti kuo daugiausiai musų tautiškų reikalų. M. Paltanavičia kalbino pamesti netikusius papročius, pamesti skaitymą knygų apie raganas, aitvarus, o griebtiesi skaitymo tokių, kurios apšviečia protą, mokina gero ir apskritai atgabena naudą. Peikė tas moteris, kurios draudžia savo vyrams skaityti knygas, kurios kartais net iš rankų vyrui ištraukia naudingą knygą ir sudegina tik todėl, kad jos naudingumo siauras protas apimti ne įstengia. Ragino visus rašytiesi prie TėvynėsMylėtojųDraugystės.

Raginimai tie ne pasiliko balsu šaukiančiu tiruose. Pasibaigus prakalboms, prie Tėvynės Mylėtojų draugystės prisirašė 24 ypatos: 22 vyriškiai ir 2 moterys. Ant tokio skaitliaus, kiek čia yra lietuvių ir kiek jų buvo ant susirinkimo, tai ne daug, bet tikimės, kad laikui bėgant, skaitlius sanarių augs, didįsis ant kiekvieno susirinkimo.

Jaunas Lietuvis.

Iš Elizabeth, N. J.

Kaip kitur, teip ir čia svarbiausia sloga, sloginanti lietuvius, yra jų palinkimas prie svaiginančių gėrymų. Ne buva nė jokio susirinkimo be svaiginančių gėrymų, vestuves kelia ir žinoma, su gėrymais, per kelias dienas. Už gėrymus vien Amerikos lietuviai gal milijonus doliarių per metus supila degtinės ir alaus varytojams, bet už tai ant tautiškų reikalų ne sumeta daugiau kaip kokius du, daugiausiai trįs tukstančius doliarių. Mat musų broliams nauda svaiginančių gėrymų varytojų gali arčiau prie širdies negu nauda musų tėvynės! Tuom tarpu tėvynėj artinasi svarbi valanda, žmones rengiasi į kovą su prispaudėjais. Argi ne musų pareiga padėti jeigu jau ne kuom kitu, tai bent pinigais? Laike lenkų pasikėlimo 1863 m. visa lenkiška inteligencija pasižadėjo ne gerti svaiginančių gėrymų ir užčėdytus pinigus apversti ant palaikymo pasikėlimo. Rodosi priderėtų ir mums tą patį daryti. Juk ir tąsyk mes dar kur kas mažiau ant tėvynės labo aukausim negu tėvynės broliai! Ten žmonės savo gyvastį ir visus turtus statys ant tėvynės labo, o mes ką? Iki šiol sudėjome kelias dešimtis doliarių, tai mums rodosi, kad jau išpildėmė visas savo pareigas.

Pas mus, užstojus gavėniai, sumažėjo ir girtuokliavimai. Kaip kitur, teip ir čia, draugystės kelia balius, bet iš to daugiausiai pelno turi svetimtaučiai, mums lieka tik trupiniai. Didžiausi pinigai lieka svetimtaučiams už sales ir alaus leidėjams.

Čianykštė draugystė Šv. Kazimiero, ant susirinkimo, atsibuvusio vasario mėnėsyj, nutarė daugiau balių ne daryt, kadangi iš jų lietuviams mažai pelno lieka: apmokėjus kaštus, kartais nieko nelieka; užmanė paimt ruimą, porą bertainių alaus [o ar tas apsieis be kaštų? Rd.], išgert, pasikalbėt apie savo reikalus.

6 d. kova susirinko sanariai, parsigabeno porą bertainių alaus, išsigėrė. Paskui atsirado kalbėtojai. Kalbėjo: Makauckas, Brazinskas, Jonas Miliauckas, Antanas Smaidžiunas. Kalbėtojai aiškino atsitikimus musų tėvynėj Lietuvoj, karę maskolių su japonais, vargus darbininkų, kuriuos, dėl jų nesupratimo, visi išnaudoja ir skriaudžia. Visi gražiai linksminosi iki 12 val.

Kaip girdėt ir kitos draugystės žada balių ne daryt. Jeigu balius ir atgabena kelis doliarius pelno, tai juk vis didesnė dalis pinigų iš lietuvių kišeniaus patenka svetimtaučiams. Dar geriau butų tokius susirinkimus su prakalboms parengti be alaus. Tai butų dar geriau; viskas mažiau kaštuotų, o nauda butų ta pati.

Ant pabaigos susirinkimo buvo padaryta kolekta ant naudos Maskolijos revoliucijonierių. Susirinkę kelis doliarius sumetė ant to mierio.

Dr.

Iš New Yorko.

7 d. kovo suštraikavo darbininkai, ant Subway ir Elevatorių geležkelių linių. Nors gatvių karų daugybė, viens prie kito bėgioja, bet to neužtenka, žmonės po darbui tik rytą savo namus pasiekia.

5 d. š. m. Brooklyne susitvėrė Lietuvių Socijalistų partijos kuopa Amerikoje. Iš karto 19 ypatų prisirašė; mes tikime, jog ši kuopa greit padidįs skaitlių sanarių.

Ant šiomėnesinio susirinkimo buvo įnešta remti Artojaus užmanymą kaip pinigais, teipat išrinkt kandidatą pasirupinimui, kad 1910 m. Suvienytų Valstijų statistikoj butų pažymėtas ir lietuvių vardas. Tas klausymas likosi atidėtas ant kvartalinio susirinkimo, nes nedaug sanarių pribuvo. Buvo teipgi įnešta paaukaut ant šelpimo kovojančių už laisvę Maskolijoj. Ir tas tapo atidėtu ant sekančio susirinkimo, ant kurio be abejonės bus paskirti tie tautiški centai, kurie pereituose metuose likosi sudėti, po 14c. ant mėnesio, iš ko apie 24 dol. pasidarys ant sušelpimo revoliucijonierių.

Nors Lietuvos SunųDraugystėj, kaip kiekvienoj šeimynoj, pasitaiko susirokavimai, bet pasipynus progai ir reikalui, šita draugystė ne atsisako nuo aukų tautiškiems ir darbininkiškiems reikalams; kitos čianykščios draugystės, nors skaito po 400 sanarių, bet tiek naudos atgabena ką Chinų viešpatystė su savo 400 milijonų žmonių. Jeigu Lietuvos Sunų draugystė tokį turėtų sanarių skaitlių, ji butų tvirčiausia NewYorko aplinkinėse, šelptų ne tik savo sanarius laike ligos, mokėtų posmertinę, bet šelptų teipgi visokius tautiškus bei darbininkiškus reikalus. Reikia todėl, kad geri tautiečiai kuo skaitlingiausiai rašytusi prie Lietuvos Sunų Dr-tės.

Tulas korespondentas per „Vienybę" paklausė, kodėl laike atsibuvusio baliaus, 28 sausio, nekolektavo ant sušelpimo revoliucijos Maskolijoj? Kadangi ant tokių balių susirenka tik jaunuomenė, kuriai rupi trypimas, o kitiems „Dievas ragutis," tai visai menkai but pelnę; kad geriau pripildyt saiką, be abejonės dabar pati draugystė paskirs iš savo iždo ant tų mierių ir daugumas sanarių tam pritaria.

Žaibas.

Iš Minersville, Pa.

22 d. vasario, ant mainierių salės, atsibuvo balius parengtas 16 kuopos lietuvių karčemninkų, ant naudos Pottsvilles ligonbučio. Ant baliaus susirinko diktas lietuvių bu ris; buvo vienog gana tokių, kurie manė, jog balių karčemninkai rengė ant savo naudos. Ne, mes iš baliaus nenorime turėti naudos, bet norėjome patarnauti musų broliams. Ne vienam lietuviui teko buti ligonbutyj ir žino, kad ne lengva ten patilpti; tąsyk žmonės, ne mokanti angliškai, kreipiasi prie saliuninkų. Ligonbutyj ligonių klausia paprastai, kokio jis tikėjimo. Išgirdę, kad katalikas, ne nori visai priimti, kadangi buk nuo protestonų pastorių ligonbutis gauna visus tuos centus, kuriuos kas nedėlią surenka bažnyčiose, o nuo katalikų kunigų nieko ne gauna. Taigi mes turėjome užvaduoti katalikiškus kunigus, kurie mat ne turi pinigų ligonbučiams. Mes darėme balių, kad musų brolių ne varytų šalyn nuo ligonbučio durų. Todėl tai mes darėme balių, norėdami užvaduoti nesirupinančius apie palaikymą ligonbučio katalikiškus kunigus.

Iš baliaus įėjimų buvo $275'45. Užmokėta už salę ir muzikantams $149.78. Tokiu budu ant ligonbučio naudos liko $125.67. [Pelnas gražus, butų labai gražu, jegu saliuninkai nors sykį ant metų parengtų tokį balių ir tiek pelno surinktų ant tikrai lietuviškų, tautiškų dalykų. Tikimės, kad ir tą daryti jie bandys. Rd.].

V. R.

Iš Rochester, N. Y.

Į musų miestą atsilankė K. Rutkus, darbininkiškos partijos organizatorius. Dėl jo atsilankymo 12 d. kovo, 3 val. po pietų, buvo sušauktas susirinkimas salėj pn. 238 Clifford st., ant kurio atėjo 50 vyrų ir 3 merginos. Rutkus savo kalboj aiškino, jog darbininkų išganymas yra jų pačių rankose. Antru kalbėtojum buvo K. Vaivada, kuris nurodė reikalingumą Sus. Liet. Am., Tėv. Myl. Dr-tės ir kitų. Jisai pasakė jog patekus valdžiai į rankas darbininkiškos partijos, kitos partijos neturės tokios galybės kaip dabar. Pasibaigus kalboms, buvo užmanyta sutverti Darb. Part. kuopelę, kuri turėtų priklausyti prie Liet. Soc. Part. Iš syk atsirado 12 draugų, kurie išrinko komitetą. Vardus nutarė prisiųsti centrališkam sekretoriui I. O. Širvidui, 401 E. Main str., Plymouth, Pa. Nereikia abejoti, kad ant kito susirinkimo prisirašys ir lietuvaitės prie Liet. Soc. Part. Am.

Žvelgiant ant apsiėjimo lietuvių Rochesteryj, reikia džiaugtiesi.

Yra čia diktai nerimstančių be kunigo. Jau apie 45 ypatos susirašė ir pradėjo tverti parapiją. Matysime, ar toksai mažas burelis įstengs užlaikyt parapiją, ypač gi kunigą. Parapijų ganytojai nesupranta mierių Soc. Part. Liet. Am. ir prie jos nesirašo.

Vienas iš klausytojų.

Iš Manchester, Con.

Darbai eina čia pusėtinai: šilkų ir aksomų dirbtuvėse dirba pilną laiką, bet iš kitur pribuvusiems, ypač vyrams, sunku gaut darbą. Aksomą audžia daugiausiai švedai ir vokiečiai, šilkus daugiausiai anglijonai vyrai ir moterys.

Nr. 9 „Lietuvos" patilpo korespondencija p. K. P. S., kurioje pilna neteisybės [tas paeina nuo to, kad musų korespondentai rašo lygiai apie tą ką žino, kaip ir tą ko nežino; kartais gi rašo teip nesuprantamai, kad nežinia visai, ką nori pasakyti. Rd.]. P. K. P.S. rašo, buk čia diktas lietuvių burelis, buk jie elgiasi gražiai, skaito laikraščius, buk mokinės merginos šilkų audinyčiose gali uždirbti 5 dol. ant sanvaitės. Tuom tarpu lietuvių pavienių yra čia 8 vyrai, terp tokio mažo skaitliaus ir geras agitatorius nieko ne padarys; ne visi čia gražiai elgiasi, ne visi, skaito laikraščius, mokinės gi merginos ne tik negali uždirbt 5 dol., bet kol neišmoksta darbo, nieko ne gauna. Lietuvos Sunų Dr-tės, apie kokią mini P.K.P.S..čia visai nėra.

Lietuviai dirbanti šilkų dirbtuvėse uždirba $7.50—12.00 ant sanvaitės, dirba 10 val. ant dienos. Popieros dirbtuvėse, už 12 val. darbo, moka $1.25—1.50 ant dienos.

Pasidauginus čia lietuvių skaitliui, gal galėsime sutverti kokią draugystėlę, dabar ant to per mažai lietuvių.

Vargdienis.

Iš Courtney, Pa.

Darbai eina čia vidutiniškai ir uždarbiai ne blogi. Iš kitur vienog atkakusiam labai sunku gauti darbą, kadangi aplinkinės kastynės ne dirba, o darbininkų daug suvažiavo iš visų kraštų.

Lietuvių yra čia pusėtinas burelis ir skaitlius jų didinasi, nes pribuva jų iš aplinkinių miestelių. Vaidų terp jų nėra, visi gyvena sutikime.

Yra čia lietuviška Brolškos Pagelbos Lietuvių Darbininkų Drstė. Skaitlius jos sanarių nuolatai didinasi, ant kiekvieno beveik mitingo prisirašo po kelis naujus sanarius. Su laiku draugystė, labiau susidrutinusi, gal pradės ką nors veikti ir ant tautiškos dirvos, nepasiganėdįs vienu šelpimu savo sanarių.

J. V.

Iš Waterbury, Con.

Kovo 6 diena buvo vestuvės musų gero tevinainio, Antano Viltrakio. Susirinkus jo pažįstamiems ir draugams, besilinksminant ir be kalbant apie visokius reikalus nuvargintos mus tautos, neužmiršo paaukaut našlės pinigelį.

Atsistojus man, ir paaiškinus mokslo reikalingumą ir naudingumą, paprašiau sumest, kiek katro noras, ant naudos mokslėiviu; visi susirinkę padėkavojo delnų plojimu už įnešimą, bet atsirado viena porelė, kurią pagavo širdingas juokas. Ne paisant ant to, perėjus Agotai Stankutei per susirinkusius, tapo sumesta $3.60, o kada priėjo prie minėtos porelės, tai atsiliepė, girdi, čia užtenka jau ant bačkutės. Mat nėra dyvų, nes tas juokdarys mat buvęs net feldfebeliu caro kariumenėje, tai sugudėjo. Gaila, kad atsiranda tarpe musų ir daugiau panašių tautiečių.

Visiems aukavusiems ištariu širdingą ačiu.

A. J. Povilaika.

Iš BuBois, Pa.

8 d. kovo, namuose Antano Kukarckio atsitiko nelaimė. Kukarckis anksti rengėsi į darbą į London anglių kastynes. Prisipylė blekinę parako ir užsidėjęs ant pečių, priėjo prie besikurinančio pečiaus. Jam prie pečiaus pasilenkus, blekinė pakrypo, kamšcis išpuolė ir parakas pasipylė ant ugnies ir expliodavo. Nuo expliozijos užsidegė Kukarckio drabužiai ir jis persigandęs, degdamas, išbėgo, jo degančius drabužius užgesino praeiviai, bet žmogus labai pavojingai apdegė. Apdegė teipgi 14 mėnesių vaikas, kuris nuo apdegimų numirė; apdegė ir Kukarckio pati; jį patį išgabeno į Punxsutowney Adrian ligonbutį.

10 d. kovo pasimirė nuo difterito 4 metų dukrelė Simaninų. Valdžios ne leido žmonių prie numirusios.

5 d. kovo už girtuokliavimus suareštavo 4 lietuvius, kurie turėjo skvajeriui užmokėti po 10 dol. Gerai dar kad tuos girtuoklius laiko už lenkus.

Vargšas.

Iš Rockville, Con.

Tikrų lietuvių yra čia 9 šeimynus, o sulenkėjusių 7; yra ir lietuviški vertelgos, keli turi savo namelius; yra ir vienas lietuviškas saliunas.

Daugumas lietuvių dirba audinyčiose. Mat čia išdirba gelumbes ir kitokius audeklus. Mokanti darbą gali turėti pusėtiną uždarbį, nemokanti gi gauna po $1.25 ant dienos.

Lietuviai čia laikosi su lenkais, priguli prie lenkų tveriamos parapijos ir prie lenkiškų draugyščių, bet kaip girdėt, lenkai nevisada teisingai su lietuviais apsieina, ne pripažįsta jiems nė jokių tautiškų tiesų, todėl daugumas sumanesnių nuo lenkų pasitraukė. Terp lietuvių čia darbuojasi p. Jėsonis. Gal jam pasiseks juos iš miego prikelti.

Š.

Iš Turners Falls, Mas.

Apie gražius čianykščių lietuvių darbus retai galima ką nors patikti laikraščiuose, bet už tai ne gražius aprašo ne tik lietuviški, bet teipgi angliški ir vokiški.

6 d. kovo atsibuvo čia kokio lenko vestuvės. Ant salės atėjo ir vienas lietuvis, matyt, norėjo linksmintiesi ne prašytas, bet ne pasisekė, nes likosi lenko gerai sumuštas teip, kad negalėjo eiti į darbą ir per tai nustojo vietos. Lenką suareštavo ir jis užsimokėjo 20 dol. bausmės.

Yra čia lietuviska Šv. Petro Dr-tė. Dabar ji išsirinko naujus viršininkus, o kasierius turi užsistatyti kauciją. Likosi nutarta, kad ant mitingų gali ateiti ir neprigulinti į draugystę.

Šimkonis.

Iš Riverton, Ill.

Mes, čianykščiai lietuviai, norėdami paremti musų brolius tėvynėj, kovojančius už laivę, sumetėme $1.45.

Lietuviai čia gyvena jau nuo 8 metų, bet ant tėvynės labo ne daug nuveikė, ne daug jie nuveikė ir ant pagerinimo savo buvio. Yra čia į apie 100, bet nėra nė jokios lietuviškos draugystės. Už tai ant tokio skaitliaus yra 3 lietuviški saliunai. Yra rods lietuviškas Neprigulmingas Kliubas, bet jam tautiški lietuvių darbai nerupi, jam rupi, kad iš politikos kokš lietuvis sau naudą turėtų.

Darbai eina čia vidutiniškai. Uždarbiai ne vienoki. Iš kitur atvažiavusiam sunku darbą gauti.

J. G.

Iš Waukegan, Ill.

Švento Motiejaus dienoj burelis čianykščių sumanesnių lietuvių susirinko pas vieną Motiejų apvaikščioti varduves. Susirinkę kalbėjo, apie prispaudimą musų tėvynės, kiti nurodinėjo ant musų brolių vargų čia Amerikoj. P. Valentukonis užmanė sumesti po kiek aukų ant naudos musų mokslėivių „Aušros" Dr-tės fondan. Susirinkę tam pritarė ir sumetė $2.65 [aukautojų vardai ir jų aukos pagarsintos kitoj vietoj. Rd.]. Pinigai nusiųsti „Aušros" draugystės kasieriui, Dr. Šliupui.

Aukautojas.

Iš Manchester, Mas.

Lietuvių yra čia ne daug, su Prusų lietuviais bus jų apie šešios šeimynos. Dirba jie Silver Stone dirbtuvėse, kiti gi dirba audimo dirbtuvėse So. Manchesteryj. Skaitančių laikraščius čia mažai. Girdėjau, buk buvo čia susitvėrusi draugystėlė, prie kurios prigulėjo ir lenkai, bet nežinau, kodėl nesilaikė.

S.

Iš Montreal, Canadoj.

4 d. kovo čianykštė pašelpinė lietuviška draugystė kėlė balių. Ant salės susirinko diktas burelis lietuvių, buvo keletas moterų ir merginų. Ant baliaus atėjo teipgi lenkai ir keli prancuzai. Mat ir svetimtaučiai panorėjo pažiurėti, kaip lietuviai elgiasi ant didesnių susirinkimų.

Rodosi čianykščiai lietuviai skaito laikraščius, tai turėtų mokėti atskirti gerą nuo blogo, bet ant nelaimės apie visus to negalima pasakyti. Ir ant baliaus atsirado keli ne mokanti susirinkimuose apsieiti; tie su stiklinėms pradėjo žegnotiesi teip, kad policistas turėjo įsikisti ir nugabeno į tikrai pritinkančią vietą gėdą visiems lietuviams darančius peštukus.

Kanadietis.

Isz visur.

‖ Pagal paskutinį Maskolijoj gyventojų suskaitymą, gyvena joje daugiau negu 2 milijonai vokiečių, taigi mažiau negu yra lietuvių Maskolijoj. Lenkijoj vokiečių yra 1200000, Lodziuje 110000, Varšavoj tik 15000, Latvijoj 300000, taigi mažiau negu Lenkijoj, o vienog Latvijoj vokiška kalba yra kaipi viešpataujanti. Peterburge vokiečių yra 60000, gubernijose prie Volgos 200000, pietinėj Maskolijoj 400000.

‖ Prusų randas pagarsino dabar savo išlygas, ant kokių maskoliški išeiviai gali perPrusus keliauti į užmarius: jie turi turėt maskolišką paspartą, geležinkelio tikietą iki Bremai arba Hamburgui, šifkartę ir 100 dol pinigų [kas link pinigų, turbut, čia bus klaida: gal ne 100 dol., bet 100 markių. Kaslink pasparto ir nepasakyta kokį: užrubežinį, ar vidurinį.].

‖ Mieste Santiago de Chili, laike klerikalų priešų susirinkimo Lyriškame teatre, sugriuvo sėdynės, ant kurių buvo daug žmonių. Prie to 4 ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų. Republikoj Chili smarkiai siaučia azijatiškas maras. Viename mieste, turinčiam 20000 gyventojų, liko tik 500, o tame 136 sergančių ir vienas daktaras. Kiti gyventojai, pabugę maro, išbėgiojo į kalnus ir girias.

‖ Anglijos ir Airijos pakrantėse 15 d. kovo siautė baisios vėtros, laike kurių, kaip mena, susidaužė daug mažesnių laivų ir be abejonės ne mažai žmonių prigėrė. Dabar jau žino, jog Cornvalijos pakrantėse paskendo angliškas garlaivys „Khyber". Iš buvusių ant jo 26 žmonių, tik 3 išsigelbėjo.

‖ Pagal nuomonę Dr. Poitou Duplessy, priežastįs neaugimo gyventojų skaitliaus Prancuzijoj, griuvimo šeimynų, besidauginimo beprotyščių skaitliaus, džiovos, vargo ir kriminalistų — yra svaiginanti gėrymai. Be abejonės tokioj nuomonėj daug yra teisybės.

‖ Ant Šiaurinių jurių šįmet žvejai tiek silkių prigaudė, kad nežino, ką su joms daryti, ne gali visų įsudyti. Vienas sodauninkas pirko 25 skrynias silkių po 20 pfenigių, jas savo sode suvartojo kaipo mėšlą. Pigesnio mėšlo, sako, niekur ne galįs gauti.

‖ Mieste Viborge, Finlandijoj, 15 metų vaikas atėjo į biurą ir paleido 3 šuvius į gubernatorių Miasorokovą ir pavojingai jį pašovė. Šovėjui pasisekė išbėgti iš biuro, bet jį ant gatvės suareštavo.

‖ Mieste Berezina, Minsko gubernijoj, ginkluoti žydai užmušė policijos viršininką ir kelis jo pagelbininkus. Prieš žydus išsiuntė trįs eskadronus kazokų.

‖ Garsus Venezuelės prezidentas Castro liepė nupiaustyti vielas prancuziškos kompanijos telegrafo. Tuom be

gai stengiasi bent savo ištikimiausias aveles apvilti, rinkdami nuo jų aukas neva vardan gerovės Lietuvos, kurių dalį sunaudos priešrevoliucijinei agitacijai ir dar perspėja, kad žmonės neduotų aukų tikrai kovojantiems už Lietuvos gerovę.

Saugokimės kunigų vyliaus!

J. S. Pruselaitis.

Iš Gallitzin, Pa.

Mes čianykščiai lietuviai, matydami bruzdėjimą lietuvių kitų miestų, dėjimą aukų sušelpimui brolių, kovojančių už laisvę, subruzdom. Susitarėm eiti per čianykščių lietuvių gyvenimus ir pakalbint musų brolius paaukaut po kelis centus revoliucijos naudai. Davė, kiek katras galėjo, tik keli atsirado, kurie, išgirdę, kad aukų rinkėjai vaikščioja, išsikraustė kad liktų neužtėmyti, kiti žadėjo kitą syk duoti, o vienas atsirado, kuris velijo pragert 25 centus, bet neduot „razbaininkams", kurie nori užtraukt baudžiavą ant lietuvių sprando! Ankų sudėta čia $13.25; atitraukus 12c. persiuntimo kaštų, $13.13 prisiunčiam „Lietuvos" redystei ir prašome juos perduot Dr. J. Šliupui. Visiems aukavusiems, vardu nelaimingų revoliucijonierių, ištariam širdingą ačiu.

J. M. Navitskas.

Iš Levingston, Pa.

14 d. sausio pas tautietį K. Bartulį susirinkę draugai, skaitydami laikraščius: „Lietuvą", „Vienybę" ir „Kovą" apie revoliuciją su caru despotu, matydami, kaip kitų miestų lietuviai darbuojasi ant labo musų tautos, levingstoniečiai sudėjom kelis centus. K. Bertulis, A. Jocaitis, J. Strungis, J. Nemčiauskas, A. Nemčiauskas po $1.00, iš viso $5.00.

Paskiriame visus Liet. Soc. Dem. Partijai. Pinigus siunčiame „Lietuvos" redakcijon ir prašome persiųsti J. Lizdeikai.

Perskaitę p. Naujoko linkėjimus su Naujais Metais, nes protestuojame prieš p. Naujoko neteisų užgavimą socijalizmo. Naujokas sako: kam rupi labas musų tėvynės, aukaukite visi, o kam vien socijalizmas, galit aukauti socijalistams. Tegul p. Naujokas darodo, kad Liet. Soc. Dem. Partija nedirba ant musų tautos labo.

K. Bertulis.

Iš Worcester, Mas.

14 d. sausio, gyvenanti ant 5 Sward gatvės lietuviai, likę namieje, kalbėjosi apie visokius reikalus. Atsiminėme ir musų brolius kovojančius už laisvę musų tėvynės Lietuvos. Nutarėme padėti jiems, kuom galime. Kas gali, keliauti į tėvynę už jos laisvę kovoti, o kas keliaut negali, kad nors su pinigais prisidėtų prie kovos. Iš viso sudėjom 13 dol. Pinigus siunčiam Dr. Šliupui, kasieriui Revol. Šelp. Kom. (aukautojų pravardės pagarsintos kitoj vietoj. Rd.).

P. G. K.

Iš Baltimore, Md.

Keli čianykščiai lietuviai, užmanius tautiečiui Mikolaičiui, užsimanė terp čia gyvenančių lietuvių pakolektuoti revoliucijos reikalams. Surinkome iš viso $8.40. Pinigai pasiųsti Dr. Šliupui. Paskiriame juos L. S. D. P. (aukautojų pravardės pagarsintos kitoj vietoj. Rd.). Aukavusiems, vardu musų brolių tėvynėj, ištariame širdingą ačiu.

K. Mikolaitis.

Iš New Britain, Con.

Čianykštė Susivienyjimo kuopa paaukavo revoliucijos reikalams 10 dol. Nors kuopoj buvo keli sanariai, kurie geidė tą auką perduoti naudai Socijaldemokratų partijos, bet daugumas užgyrė, kad pinigai butų perduoti tautiško Revol. Šelp. Komiteto kasieriui, Dr. J. Šliupui.

St. Kriaučiunas.

Iš Maryville, Ill.

Darbai eina čia gerai. Iš kitur pribuvę greitai čia gauna darbą.

Lietuvių yra čia 19 apsivedusių porų, o 28 pavieni. 7 turi savo namus. Terp jų yra geri ir blogi, bet aukų ant kokių nors tautiškų reikalų ne duoda.

Puikus.

Apie siuntimą agitatorių į Lietuvą.

Plymouth, Pa. 24 kuopa L. S. P. A. per savo susirinkimą 14, sausio, tarp kito ko apkalbėjo p. Kazio užmanymą siųsti visuomenės kaštais ypatas norinčias važiuoti į Lietuvą, kaipo kovotojus už laisvę. (Žr. „V. L." N.2).

Tas dalykas mums teip išrodo.

Norintiejie važiuoti, tegul atsišaukia arba tiesiok į Centr. Komitetą L. S. P. A., arba per artymiausią kuopą. Tada C. K. praneš visoms kuopoms, ir nėra abejonės, kad musų draugai neatsisakys sumesti po kokį dešimtuką. Fondo atskiro nereikia. Bet jeigu kas ir ne iš musų draugų norėtų paaukauti tam reikalui, tai gali siųsti į „Kovos" redakciją stačiai, arba per vietinius Rev. Šelp. komitetus, arba per kuopas L. S. P. A., aiškiai pažymėjus, kad „kovotojų kelionei į Lietuvą".

Apgavysčių jokių čia negali buti. Revoliucijos priešas neatsišauks ir neważiuos į tėvynę kenkti laisvės darbui. Susipratusi ypata, kad ir mažai butų atsižymėjusi čia, Amerikoj, savo darbais ant visuomenės dirvos, ten nuvažiavusi, umu laiku taps geru kovotoju; nes tenykštės dabartinės sanlygos net atšalusįjį ir bailųjį priverčia drasiai stot į kovą prieš patrakusią caro valdžią.

Apie nuvažiavusius į Lietuvą mums nereiks rupintis: jie ras sau pragyvenimą, kaip ir kiti visi tenykščiai kovotojai ir ne kovotojai. Svarbu tik kelionę aprupinti. Męs žinome ir tikrus kovotojus, kurie tik pereitais metais turėjo apleist kovą už Lietuvos laisvę, kuomet ten viešpatavo dar „plieninė ranka". Dabar jie grįžtų, tik netur už ką. Dėl to atsišaukit, draugai, kurie ištikro norit grįžt prie laisvės darbo, kurį nenoroms apleidot; atsišaukit ir tie, kurie dar norit prisidėt aktyviškai prie to švento darbo Lietuvoje!

(Pravardes atsišaukusiųjų, mums rodosi, reiktų laikyti slaptybėj).

24 kuopa L.S.P.A.

Iš Montreal, Canada.

Nors čia ne didžiausias gyvena lietuvių burelis, bet mes nepanorėjome pasilikti užpakalyj kitų vietų lietuvių, užsimanėm sudėti kiek aukų sušelpimui musų brolių kovojančių su netikusio caro valdžia. Tam tikslui sudėjom $7.85. Pinigus siunčiam į „Lietuvos" redakciją. (Aukautojų pravardes pagarsintos kitoj vietoj. Rd.).

Montrealietis.

Nejieškokim, ko negalima rasti.

Apie pradžią birželio mėnesio praėjusių metų, buvęsis Amer. Liet, Rev. Šelp. Komitetas išsiuntė į 4rias lietuviskų laikraščių redakcijas užkvietimą prie labai svarbaus darbo. Užkvietimai buvo pasiųsti į šias redakcijas: „D. Balso", „Draugo", „Varpo" ir „Vilniaus Žinių". Kviesta buvo, ar duota broliškas patarimas — jeigu norit, susinešti, susieiti, susiprasti visoms partijoms, kurias męs amerikiečiai lietuviai vadiname „veikiančiomis", — ir sutverti Europoje Centralinį Revoliucijos vedimo Komitetą. Tie užkvietimai buvo pavesti man, kaipo musų Komiteto raštininkui, parašyti. Aš parašiau, visi Komiteto sanariai pasirašė, prisiuntė man atgal, ir aš sykiu visus aukščiau minėtą dieną pasiunčiau Europon.

Męs tą žingsnį atlikę, tikėjomės, padarę nemažą dalį savo pareigų. Tikėjomės tuomi: 1 šelpimą revoliucijos pastatyti į vieną vagą, kaip kad padarė rusai socijalistai. 2 išvengti painių persiutinėjime aukų. 3 suartinti sątikius Amerikos revoliucijinių gaivalų su tokiais Europoje, ir pagelbėti susiartinimui tenykščių savo tarpe. Teip sakant, tikėjomės labai gražių pasekmių. Bet savo viltis rėmėm ant nuomonių, o ne ant faktų. Ir kadangi reališkas gyvenimas visuomet remiasi tiktai ant reališkų faktų, o ne ant nuomonių, tai ir musų tas darbas nuėjo, galima sakyt, ant vėjo.

Kad Lietuva rengiasi prie revoliucijos, tai męs tą jau girdėjom. Girdėjom bent iš tų atsišaukimų, išlipusių ir Amerikos lietuviškuose laikraščiuose po to, kaip sujudo visa Rosija. Patėmijom iš išleistų L. S. D. P. raštų. Girdėjom iš laiškų ir atvažiavusių Amerikon musų žmonių, kad ten yra rengiamos demonstracijos; platinama revoliucijiniai raštai; vedama straikai; steliuojama ginklai, užmušta vienas-kitas valdžios žiaurųjų tarnų. Visi tie atsišaukimai ir minėtiejie darbai, męs matėm ir girdėjom, išėję buvo iš rankos lietuvių socijaldemokratų kuriuos žmonės Lietuvoje paprastai praminė „cicilikais".

Bet męs, buvėsis rev. komitetas rimtai to neapsvarstėm, kvietėm prie revoliucijos „visus", ir pasirodė, kad darėm, nors su gerais norais, darbą tuščią. „Vilniaus Žinių", galėjome tikėtis, neprikviesę prie revoliucijos, nes matėsi iš visos tuomlaikinės jų parkraipos. „Varpo" redakcija, arba prie jos esantiejie demokratai, jau „Ukininko" nr. 5-me, tarp ko kito, pastatė reikalavimus maž daug tokius:... Kad Rosijoje butų įvesta konstitucija, tariant, kad vyriausybė butų ne vien iš caro ir iš jo ministrų, bet ir žmonių parinktųjų atstovų (deputatų) (žr. „Uk." nr. 5. 115 par. 5). Revoliucijonieriaigi, šiądien matome, carą su jo ministeriais nori visai išvyti iš valdymo Rosijos. Jeigu męs su atyda tuos demokratų reikalavimus butume perkratę, butume matę, kad jie su revoliucijonierių jieškiniais nesutinka; taigi nėra rėvoliucijonieriški, ir kviest prie revoliucijos demokratus yra juokinga. Teip ir atsitiko.

Ant musų užkvietimo pirmiausiai atsiliepė Lietuvių Socijaldemokratų Partija. Ji štai ką mums parašė: — „Centr. Komitetui Šelpimo revoliucijos reikalų Amerikoje. — Ant rašto, rašyto sekretoriaus, galim pranešti apie dalykų stovį šitą. Kaip matyti iš atsišaukimo, išleisto „Lie. Dem. Part." (persp. is „Ukin." Nr. 5. 1905 m.) „Lietuviai, neapsileiskime!" varpiečiai (L. Dem. P.) nėra visai revoliucijonieriais, jie dargi apie tai nė užsiminti nenori, nori palikti carą, oficijališką rusų kalbą, ir tt. Todėl sunku daryti derybas, bendrai sutverti komitetą. — Lietuvoj jokių tarybų su varpiečiais dar nepadaryta; paskalai neteisingi, — vieno-kito pasikalbėjimas su išsižadėjusiais tokios L. Dem. P. programos nėra dermė. — Pavyks sutverti tikrai revoliucijinį komitetą užsienyje, kurio pridermė bus – tarpinin kauti su lietuviais gyvenančiais svetur ir atstovėti visus su revoliucijos reikalais surištus dalykus. Apie tai bus neužilgo pranešta Amerikos komitetui. — Su pagarbe, „Darb. Balso" redakcija L. S. D. P."

Ant tokio atsiliepimo musų Komitetas šiokias prirašė nuomones:

„Gerai bus, jeigu susitvers užrubežinis revoliucijos komitetas Europoje. Lauksime jo, kaip ir atsakymo nuo kitų partijų Lietuvoje. — J. Šliupas."

„Susitvėrimas revoliucijinio komiteto Europoje yra butinai reikalingas. Nors „Darb. Balso" redakcija tvirtina, kad varpiečiai reaguoja revoliuciją, tai męs visgi turėtume palaukti teip lygiai nuo varpiečių atsakymo ant musų įnešimo, kaip ir nuo kuopų šliejančiųsi prie redakčijų: „Draugo" ir „Vilniaus Žinių". — J. O. Širvydas."

„Kada įvyks europiečių tarpe komitetas, tada męs iš savo pusės galėsime daugiaus ir pasidarbuoti. — A. Bacevyčius".

„Geriau bus, kad susitvers Europoj R. Komitetas. O iš kokių ir kelių partijų atstovų jų susidės, tai vis tiek — kad tik revoliucijonieriai. Reikia laukti ir kitų redakcijų atsakymų. Bet tas „laukimas" neturi reikšti, kad C. R. Š. K. A. sėdės sudėjęs rankas ir neves agitacijos dėlei aukų. — J. Baltrušaitis".

„Neatbutinai, kurios partijos lietuviai rupinas revol. kad „D. B." susiglaudęs su joms savo atstovus kaipo partijiškus insteigtų, luktelėt iki kiti atrašys; nelaukt iki rasa akis išės, o tada terp Amerikos lietuvių darbuotis, bet kožno pareiga jau dabar vest agitaciją sutraukimui daugiaus pinigų — o jeigų apart D. B., kitos partijos lietuvių bus tik caroslaviškos, tai kad paskutinis su maskoliškos partijos rev. atstovais įžengtų in mus šelpimo kom. eiles ir but komitetas, nes vienas Drg. Lizdeika, ne galėtų savę vadintis tuom visu komitetu. Lietuva velkas kaip vuodega, ir jeigu jai nereikės aukų, tai svetimtaučius toj šv. kovoje šelpti. — J. Naujokas" (originale).

(NB. Šis dokumentas yra ant mano rankų, ir dėlto jį apskelbiu, kad matau jau priėjus tam reikalingą valandą. Iš jo matome: 1) kad visų Komiteto narių nuomonė buvo laukt susitveriančio Europoje komiteto. 2) Kad p. Naujoko pranešimas (žr. „V. L." priede 50 nr.), buk tik jis ir Šliupas su Bacevyčia reikalavę europiečių Komiteto, yra visai melagingas. Matosi net, kad aš iš Baltrušaitis ypač dėjome svarbą ant nepaisėjimo partijų. 3) Kad tas pats Naujokas rodijo net su rusais susidėti, jeigu lietuvių „partijos" nepasirodys dirbančiomis).

Apie pasiustą užkvietimą į „Vilniaus Žinias", štai ką rašė vėliaus vienas ištikimas inteligentas socijaldemokratas: — „....Gavom iš „Vilniaus Žinių" jusų laišką apie sutvėrimą Revol. Komiteto:" vienas iš jų piliorių gavęs tokį baisų laišką, pasiskubino išnešti iš savo namų ir padavė vienam iš musiškių".... Tai tiek naudojom su Vilniaus revoliucijonieriais.

Nuo tikrųjų demokratų, t. y. varpiečių, prisiėjo laukti atsakymo daugiau kaip keturis mėnesius. Bet tai nebuvo atsakymas formališkas, tik ypatos, arti stovinčios prie „Varpo", gailus iš musų darbo pasišypsojimas. Štai keli žodžiai iš to „atsakymo:" — „Kaslink Revol. Komiteto ir rengimo revol., tai tiesiog juokinga pamatyt, kaip jus žiurite iš aukšto. Pamatysite greit galą t. v. „ergelių"... Tas buvo rašyta jau 15.X.05, kada revoliucija Rosijoje siautė visam smarkume, o Lietuvoje karštai prie jos rengėsi! Ką męs vadinome ir manėme revoliucijinių tautų sukilimu, tai žmonėms iš rodė tik ergeliai. Skaudžiai apsirikome!....

Ketvirtas užkvietimas — draugiečių — įkrito kaip į vandenį. Bet kadangi jie susiliejo su L. S. D. P., tai atsakymas ant jo nė nereikalingas.

Taigi visas musų triusas — sutvarkyti Lietuvos revoliucijonierius, išėjo be naudos, o užsitikėjimas vieno-kito nuomonėms atgabeno suirimą rinkime aukų ir veda dar prie blogesnių pasekmių. Varpiečiai ir kiti demokratai, kuriuos tula dalis liet. amerikiečių varu nori padaryti revoliucijonieriais, mato, kad čia einasi baisios už juos peštynės. Jie tyli ir sau juokiasi! Sako — „ergeliai", tai greit praeis. Draugiečiai, pamatę, kad ir už juos buvo pradėję kilti ergeliai, susivienyjo su savo broliais socijaldemokratais ir varo revoliucijinį darbą išvien. Parodė ir ką jie buvo atlikę. Visi juos broliškai pasveikino ir pamylėjo. Varpiečiai gi tyli.... O gal tylėdami, varo revoliuciją? Juk ir „Lietuva" pasakė, kad revoliucijos parengimas atsibuva tykiai, ne garsiai (?!)

Męs Rev. Komitetas, revoliucijonierius bevienydami, iširome patįs, ir savoji revoliucija jau mums daug svarbesnė tapo, negu revoliucija musų tėvynės ir visos Rosijos.

Girdime dabar kun. Žilinskas bandas europiečius sutvarkyti. Dieve padėk ir gelbėk nuo tokio fiasco, koks patiko mus. Ir „Lietuva" Nr. 2 to velija, sakydama: — „Gerai jau butų, jeigu demokratai neduotų neišmanėliams stabdyti darbo atviros revoliucijos". Po vardu „neišmanėlių", turbut, suprantami yra visi tie, kurie tvirtina, jog revoliucija Lietuvoje žiebiasi po raudona vėliava socijalizmo, o ne „tykiųjų" demokratų, — tų, kurie iki šioliai, mums už juos besipiaujant, nieko neišrado mums pasakyti, idant greičiau nusiveiktumėm.

Jieškote revoliucijonierių, nėra, o nematote tų, kurie yra. Užkemšate ausis ant kruvinos revoliucijos balso, o klausinėjate po pustynes visokių aidų ir atbalsių.

Ne revoliucija tad jums rupi.

J. O. Širvydas.

Vyrai, už ginklų!

Už ginklų, seni ir jauni, vyrai ir moters! Jau atėjo laikas visiems kilti ir nuversti nuo savo sprando tą, ne kaltų žmonių kraujais aptaškytą, caro valdžią! Jau sukilo visi didesniejie miestai, Lenkija, Latvija, Finija ir Kaukazas jau visas sukilęs — neatsilikime nuo kitų ir męs ir kuogreičiausiai griebkimės už giklų! Sunkus bus musų kelias, daug nekalto kraujo ir ašarų taps pralieta, bet ką daryt, kad be to negalima apsieit?! Jau pakanka mums vilkus per tiek metų tą baisų caro valdžios jungą, jau gana jai spaudus ir musų kruviną prakaitą ir ašaras, gana lupus nepakeliamus mokesčius ir akčyžias! Gana jai žudžius musų brolius bereikalingose vainose, gana ant vėjo mėčius, kruvinu musų prakaitu sukrautus, pinigus, gana tukstančių tukstančius leidus visokiems dykaduoniams: policijai, generolams, gubernatoriams ir tam puskvailiui carui! Gana tiems budeliams persekiojus kiekvieną musų žingsnį, gana už mažiausią daiktą į kalėjimą kišus, gana grudus į Sibyrą ir katorgą geriausius musų vyrus, gana stačius jiems kartuves! Gana kapojus mus „nagaikomis" ir šaudžius už mažiausią pasipriešinimą ir teisybės jieškojimą! Gana teip galvą guldžius tai caro gaujai už ponus-piniguočius, gana teip baisiai spaudus beturtį-darbininką! Gana mums bučiavus tų budelių rankas, gana maldavus jų ir laukus kokių pagerinimų! Jau šimtą kartų męs matėme, kad prašydami, nieko nuo caro valdžios negausime, užtai reikalaukim, su ginklais rankose pasiimkim, kas mums yra reikalinga, be ko męs gyventi negalime! Tik netikėkim visokioms caro valdžios tarnų kalboms ir manifestams — tie leidžiami tiktai žmonėms akis apdumti, o ne jų gyvenimui pagerinti. Vieną už kito dabar leidžia Mikė manifestus užtai, kad pamatė, kad jau artinasi jo viešpatavimo galas; daug ką prižada juose, bet nieko neišpildo, ir po senovės liejasi visuose kraštuose nekaltas darbininkų kraujas. Nesiduokime suvadžiot tokiems manifestams! Stokime prie darbo vyras į vyrą, petis į petį, eikime visi už vieną, vienas už visus — tuomet tikrai neužilgio laimėsime! Ir tolaik nepadėkime ginklų. kolaik visai neišnaikysime tos prakeiktos caro valdžios ir nenuversime nuo sosto paties caro! Tolaik nepadėkime ginklų, kolaik neingysime tikros liuosybės, kolaik negalėsime laisvai susirinkti ir laisvai kalbėties, kaip kas ką išmano, apie savo reikalus, kolaik negalėsime laisvai visokių raštų spauzdinti ir platinti ir prie visokių draugijų prisidėti! Tolaik nepadėkim ginklų, kolaik visai nebus nulaužti policijos ragai, kolaik ne žmonės jai, o ji žmonėms tarnaus! Nepadėkime ginklų, kolaik nebus atleistos bausmės visiems, kurie kokiu nors budu caro valdžiai prasižengė! Nepadėkime ginklų, kolaik nebus įvesta žmonių išrinktųjų valdžia ir kolaik visi žmonės, turtingi ir beturčiai, ponai, ukininkai ar darbininkai, mokyti ar nemokyti, vyrai ar moters, maskoliai, lietuviai ar žydai, tokios ar kitokios tikybos, kolaik visi, pasiekusiejie 20 metų, negalės lygiai be jokių tarpininkų ir suktybių rinkti į seimą savo pasiuntinius! Nepadėkime ginklų, kolaik nebus galima Lietuvos išrinktiemsiems susirinkti ne Peterburge, o Vilniuj ir čia nutarti, kokia toliau turi buti Lietuvoj valdžia: ar Lietuva ir toliau turi likti prie Maskolijos; ar visai nuo jos atsiskirti! Nepadėkime ginklų, kolaik nepereis į tų išrinktųjų rankas visa valdžia! Nepadėkime ginklų, kalaik darbininkai neįgis lygių su ponais-piniguočiais tiesų! Ir nėvieno žingsnio neikime atgal, nė truputėlio nenusileiskim, niekam nesiduokim perkalbėt!

Už ginklų, vyrai ir moters! Taisykimės juos sau, atiminėkime nuo visokių caro valdžios tarnų. Varykime iš Lietuvos caro vyresnybę, nebemokėkim valdžiai mokesčių, nebeduokim algos caro valdžios pastatytiems činauninkams! Nebeklausykime ir jokių reikalų nebeturėkime su policija, zemskiais ir urėdninkais, išvarykime juos iš Lietuvos! Sotskiams ir desetninkams ilcpkime nusikabinti savo blekes! Nebeiskim ir kitų nebeleiskim eiti į valdžios sudą arba kokį biurą, o visus savo reikalus patįs atlikim, kaip ir kad visai nebutų pas mus vyresnybės! Uždarykim visas mokyklas ir gimnazijas, o maskoliams-mokytojams liepkim išvažiuot! Neprisidėkim prie rinkimų į „dumą" ir kitiems neleiskim į ją riukti! Nebeleiskime kunigams bažnyčioje melsties už carą!

Griaukim telegrafus ir telefonus, ardykim geležinkelius, sustabdykim pačtą! Draskykim monopolius, bet anaiptol nė į burną neimkim degtinės, neleiskim jos nė kitiems vogti ir namon vežties, o viską sudaužykime! Imkime caro valdžiai priklausančius pinigus, bet anaiptol neprisisavinkime jų sau, o atiduokime socijalistų partijos reikalams! Nuplėškim visur caro valdžios ženklus: caro paveikslus, [illegible] Darykime viską, kas tik galėtų caro valdžią nusilpninti ir jos garbę sumažinti, bet žiurėkime, kad visi musų darbai butų gryni, kad nieks negalėtų sakyti, kad męs kokie valkatos, girtuokliai, plėšikai.

Nebeeikim į vaiską ir ne beleiskim kitų eiti! Nepriimkim į savo namus kareivių, nebeparduokime jiems už jokius pinigus valgymo, nė jų arkliams pašaro! Jei kurį iš musų norėtų suimti caro tarnai, neduokime! Kokiems išdavikams, šnipams stačiai varykim kulką į kaktą — kokie jų buvo darbai, toks ir užmokestis! Atsidėkavokim visiems budeliams už jų darbus!

Paskutiniam tarpe atsirado gana daug žmonių, kurie, prisidengę socijalistų vardu, eina ir stačiai plėšia žmones; kiti, caro tarnų prikalbėti, eina žydus mušti ir jų turtų plėšti už tai, kada darbininkai labiausia eina prieš caro valdžią, — sugriebę tokius, apsieikime su jais teip-pat, kaip apsieiname su išdavikais ir šnipais! Tvarkai (parėdkui) daboti įtaisykime visur savo valdžią ir savo vaiską!

Vyrai ir moters, seni ir jauni, visi prie darbo, kas kuo tik gali! Jau laikas visiems sukilti ir balsiai sušukti:

Teprasmenga caro valdžia!
Tegyvuoja žmonių valdoma Lietuva!
Tegyvuoja seimas Vilniuje!
Tegyvuoja socijalizmas!

Lietuvos Socijaldemokratų Partija.

6. XI. 05 m.

Vyrai, nesiduokim suvadžiot!

Antgalo, jau męs privertėme caro valdžią šiek-tie nusileisti.... Tai matot, kaip „paputėm prieš vėją!" Nie-

ko negalėjo padaryt nė baislausi policijos ir žandarų persekiojimai, nė kazokų „nagaikos" ir kareivių kulkos, nė ponų gazdinimai ir kunigų keikimai, nė kartuvės. Teisybė, daugybė musų draugų pražuvo kalėjimuose, Sibire ir katorgoj; upeliais liejosi nekaltas darbininkų kraujas, daugybė tėvų neteko savo vaikų, vaikai tėvų, sesers brolių, bet į kiekvieno žuvusiojo vietą desimtis naujų stodavo, ir vis darbas ėjo ir ėjo tolyn. Antgalo, jau teip visiems pakarto ta caro valdžia, kad beveik visi ėmė prieš ją eit, darbininkai su ginklais rankose pradėjo kilti. Paskutiniam tarpe, norėdami parodyt savo galybę, metė darbą visų gelžkelių darbininkai; paskui juos sustreikavo ir kiti miestų darbininkai. Visi miestai tarytum apmirė: nebeužia mašinos, nebeuksta fabrikų kaminai, užgeso ulyčių žiburiai, pristigo vandens, duonos ir visokio valgymo; nebeeina gazietos, užsidarė pačtai, sudai, bankos, visokie biurai, kromai ir dargi daugelis aptiekų; telegrafai ir telefonai daugybėje vietų tapo sugadinti. Dabar aiškiai pasirodė dorbininkų galybė, pasirodė, kad be jų nieko negali but, o jiems tuo tarpu nėjokių tiesų nenori duot, nenori palengvint jų gyvenimo naštos! Darbininkai sakėsi tolaik nestosią prie darbo, kolaik iš pašaknų nebus išrauta caro valdžia ir įvesta tikra žmonių valdžia.... Ir vėl da baisiau, kaip seniau, pasipylė nekaltas darbninkų kraujas, bet šį kartą musų draugų eilės vis augo ir augo; į musų pusę jau atvirai pradėjo eiti dargi daugelis oficierų ir kareivių; daugelyje vietų prasidėjo sukilimas su ginklais rankose.

Caras ir tarnai, pamatę tokią darbininkų galybę, visai neteko galvos ir vėl naują manefestą išleido: anais nepasisekė žmonėms burnas užkimšti, tai, rasi, bent šituos pasisisėks.... Išsigandęs, caras jau prižada mums šitam manifeste liuosybę duot ir truputį geresnę valdžią įvesti, bet viena ranka duoda, o kita atima; už kelių dienų išleido iš kalėjimo mažesniuosius „prasikaltėlius" prieš valdžią, bet greitai vėl juos prikimš. Teisybė, atsirado trumparegių žmonių, kurie jau pradėjo garbinti už tai carą, bet susipratusiejie darbininkai perdaug gerai pažįsta jo gerumą, kad galėtų jį garbinti. Ir, tikrai, tuoj pasirodžius manifestui, po senovės pilasi darbininkų kraujas; visur, kur tik pažiuri, kraujas, kraujas ir kraujas!

Kaip pasiutę žvėrįs, šoko prie darbo caro tarnai. Jie supranta, kad, persimainius valdžiai, jau nebegalima bus jiems teip ponauti, nebegalima bus teip vogti ir plėšti nuo žmonių po devynis kailius. Bet patįs vieni jie nebįstengia sustabdyti to judėjimo, užtai šaukiasi sau į pagelbą visokius valkatas, vagis, teip kokius tamsuolius, ir siundo juos apšviestesniuosius žmones ir žydus mušti už tai, kad jie labiausiai eina prieš caro valdžią. Tokias nekaltų žmonių skerdynes jau jie įtaisė nevienoj vietoj. Persitaisę, caro tarnai buvo vadovais tų skerdynių; kareiviai, atėjusiejie neva tų nelaimingųjų ginti, šaudo į tuos, kurie ginasi; o paskui visi kartu: ir policija, ir tie valkatos, ir kareiviai plėšia jų turtus, gėdina moteris, piausto joms krutis, kala į galvą vinis, bado akis, nupiauja liežuvį, išverčia vidurius!.... Daugelyje miestų viena diena po kelis šimtus ir dargi po kelis tukstančius žmonių tapo tokiu budu užmušta! Ir jokio atsakymo už tai nėra tiems pasiutėliams! Juos da pagiria caro tarnai už tykius jų darbus, duoda, kiek tik nori, degtinės atsimaukti, dalina jiems ginklus!

Ir pas mus caro tarnai nori įtaisyti panašias skerdynes. Manifestui pasirodžius, jie, kaip be galvos, sliukinėjo kelias dienas, bet dabar, pamatę, kaip kituose miestuose jų draugai daro, ir jie šoko prie darbo. Labiausia jie siundo pas mus žmones žydus mušti; jie įkalbinėja jiems, kad tai esą musų siurbėlės, buk žydai — tai visų musų vargų ir nelaimių šaltinis.... Neklausykit, vyrai, tokių plepalų! Ar tai jau kad žydų pas mus nebutų, tai nė tų vargų męs neberturėtume? Pasižiurėkit į pačią Maskoliją: išten jau seniai visus žydus išvarė, o ar prapuolė vargai? Anaiptol! Kaip buvo žmonės pirma iki ausų varguose paskendę, teip ir dabar, ir vis da didesni ir didesni vargai gula ant jų pečių. Nesibijokit, ir saviškiai ne menkiau už žydus moka sukti, kad tik užsiima tokiais darbais, kaip žydai. Nevienas ir iš jusų pačių sako, kad kartais geriau esą kas pas žydą pirkti, o ne pas kataliką. Matot, jau toks žydų darbas, kad jie teip apsieina: kas tik bus užsiėmęs kupčyste, visuomet teip išeis, o žydai visų niekinami, stumdomi, jau per metų metus ja užsiima. Kitas dalykas butų, jeigu žydai turėtų lygias su kitais tiesas, jeigu galėtų, kur nori, gyventi, visur lauką pirkties ir teip visokiais budais versties — per kelias dešimtis metų jau nebepažintume męs jų. Užtai męs turime ne mušti žydus, o rupinties, kad jiems butų duotos lygios su kitais tiesos, kad nepersekiotų jų teip.

Visuomet da reikia atsiminti, kad ir terp žydų yra turtingi ir beturčiai, yra tokie, kurie kitus išnaudoja, ir tokie, kuriuos kiti išnaudoja. Pažiurėkim į kiekvieną miestelį, o kiek męs ten rasime tokių žydų kurie iš savo rankų darbo duoną valgo; o kiek yra iš žydų didesniuose miestuose prastų darbininkų pabrikuose ir teip visokiose dirbtuvėse! Ir per tuos žydų mušimus daugiausiai tenka tiems beturčiams, tokjems-pat varguoliam, kaip ir tie, kurie juos muša. Ne, vyrai, teip negalima daryti! Mums reikia branginti tuos žmones, kurie labiausia eina prieš caro valdžią, o ne mušti juos. Visi męs turime taisyties sau ginklus ir, jei įtaisytų kur policija žydų ir teip apšviestesniųjų žmonių mušimą, turime eiti su ginklais rankose juos ginti!

Ir nenusiminkim dėl tokio caro tarnų siutimo! Męs jau matėme, kad galime juos priversti; dabar jie vėl pradeda siusti, bet nebeilgos jau jų dienos. Tik visi griebkimės už darbo ir neužilgio sutrupės caro galybė! Šitas paskutinis musų laimėjimas aiškiausia mums tai parodo. Tik nesiduokim suvadžiot visokiems caro manifestams ir caro tarnų kalboms.

Šalin caro valdžia!
Tegyvuoja visų tautų lygybė!
Tegyvuoja seimas Vilniuje!
Tegyvuoja revoliucija!

Lietuvos Socijaldemokratų Partija.

14. XI. 05 m.

Nutarimai Kauno, Suvalkų ir Vilniaus gubernijos kaimo darbininkų ir valsčionių suririnkimo, sukviesto Lietuvos Socijaldemokratų Partijos 23 d. lapkričio Vilniuje.

Perkratęs dabartinį Rusų valstybės ir Lietuvos padėjimą, susirinkimas, sukviestas Lietuvos Socijaldemokratų Partijos 23 lapkričio, nutarė:

I. Pikčiausiu darbininkų ir kitų prispaustųjų mažturčių neprieteliu yra caro valdžia. Prieš tą valdžią sukilo dabar susipratę visų Rusų valstybės kraštų darbininkai. Jie pasikėlė, kad išgriautų senąją tvarką (parėdką) ir įvestų tokį surėdymą, kuris jau šiandien pagerintų darbininkų ir visų prispaustųjų padėjimą, o ateityje leistų darbininkus liuosai kovoti už socijalizmą. Sugriauti caro valdžią ir įvesti žmonių valdžią tegali susivienyję visų caro valstybės kraštų darbininkai, prie kurių prisideda ir kiti skriaudžiami dabartinės valdžios žmonės.

II. Gerių-geriausiu darbininkams ir kitiems skriaudžiamiemsiems luomams susirinkimas pripažista tokį politišką surėdymą, kuomet kiekvieno krašto gyventojai gali patįs rėdyties ir patįs savo reikalais rupinties. Todėl susirinkimas nutarė kovoti už tai, kad ir Lietuvos gyventojai galėtų patįs savo reikalais rupinties, tai yra kovoti už politišką Lietuvos autonomiją (savavaldybą) su seimu Vilniuje, kurį turi išrinkti visi suaugusiejie (pasiekusiejie 20 metų) Lietuvos gyventojai, vyrai ir moters, lygiai lietuviai, žydai, baltrusiai, lenkai ar rusai, lygiai katalikai, pravoslavai ir liuterlai. Rinkdami savo atstovus į Vilniaus seimą, visi Lietuvos gyventojai, turtingi ir beturčiai, turi turėti lygų balsą, turi patįs iškarto skirti savo atstovus ir slapta (raštu) paduoti už jucs savo balsus.

Naujai (savavaldiškai) rėdomoji Lietuva turi susidėti is to krašto, kur lietuviai gyvena, ir iš jų kaimynų šalių, kurių gyventojai savo ukio reikalais, savo apšvietimu, praeitim, papročiais, vienodu savo padėjimu caro valstybėje yra surišti su Lietuva ir patįs panorės ateityje prie jos prisidėti.

Žmonių rėdomoj Lietuvoj neturi buti skriaudžiama jokia, kad ir mažiausia, tauta — nė žydai, nė baltrusiai, nė lenkai, nė rusai, nė latviai, nė vokiečiai.

Su kaimynais Lietuva turi susidėti, kaipo lygus su lygiu, į vieną žmonių valdomą respubliką.

III. Kovojant už Lietuvos autonomiją, nutarta:

1. platinti terp žmonių susipratimą, platinant Lietuvos Socijaldemokratų Partijos raštus, taisant susirinkimus, mitingus („pamokslus") ir demonstracijas;

2. susipratusius rišti į kuopas, kaip įmant ginkluoties ir mokyties ginklus vartoti;

3. naikinti dabartinės valdžios įstaigas:

a) vyti laukan policiją ir žandarus,

b) varyti zemskius,

c) panaikinti senybinius valsčius (volostis) ir taisyti naujus, prie kurių prisidėtų visi valsčiaus gyventojai, neskiriant luomų, tautos, tikėjimo ir lyties. Naujoji valsčiaus valdyba turi buti renkama visuotinu, slaptu, tiesiu ir lygiu balsavimu ir turi susidėti iš kelių žmonių;

d) panaikinti dabartinį valsčiaus sudą ir į jo vietą tam kartui įvesti visų valsčiaus gyventojų renkamą arba trečiųjų sudą;

e) naikinti visus caro vyriausybės ženklus;

f) iš mokyklų atstatyti visus mokytojus, nemokančius savo mokinių kalbos ir į jų vietą išrinkti sau tikusius. Mokykla turi buti svietiška, vedama ir prižiurima pačių gyventojų. Valsčius turi stengties, kad butų mokinami vaikai — berniukai ir mergaitės;

g) valsčiaus nutarimu uždaryti monopolius ir užginti kitiems degtinę pardavinėti;

h) atsiimti iš taupiomųjų kasų (zberegatelnija) visus savo padėtus pinigus;

i) nebemokėti caro valdžiai jokių mokesčių; atvykus činauninkams turtų išparduoti, kiek tik galima, priešinties ir neleisti; įsakyti visiems, kad niekas nedrįstų teip parduodamų turtų pirkti;

k) atsiųstų vyriausybės kovai su mums kareivių nepriimti; neduoti jiems ir neparduoti valgio, nė arkliams pašaro; neduoti jiems savo arklių važiuoti ir jų daiktų nevežioti. Kur tik galima, juos prikalbinėti, kad eitų išvien su žmonėmis;

l) neiti į kariumenę (vaiską) patiems ir neleisti kitų;

m) neleisti kunigams bažnyčiose melsties už carą;

n) apsigynimui nuo visokių žmonių skriaudėjų (caro policijos, „juodosios šimtinės", netikrų socijalistų, vagių ir valkatų), taisyti savo miliciją (sargybą);

o) stengties visiems, kad nauja tvarka (parėdkas) butų įvedama visose Lietuvos vietose. Tie valsčiai, kuriuose jau įvesta nauja tvarka, turi stengties ją įvesti ir pas savo kaimynus, kad judėjimas pasiektų tolimiausius Lietuvos kampelius;

p) tverti tam revoliucijos komitetus, kurie susižinotų su Lietuvos Socijaldemokratų Partijos Centro Komitetu, vadovautų sukilus žmonėms prieš caro valdžią, ir visą valdžią paimtų į savo rankas, kol nepasibaigs revoliucija ir ne bus sušauktas Vilniaus seimas.

Visi už vieną, vienas už visus!

KOKIA MES TURIME ĮTASYTI TVARKA.

1. Valsčius.

Prie naujojo valsčiaus turi prisidėti visi valsčiaus gyventojai, vyrai ir moters, neskiriant tautos (lietuviai, žydai, lenkai, baltrusiai), tikėjimo ir turto (bežemiai, ukininkai, dvarininkai ir mažųjų miestelių miestelėnai).

Valsčiaus reikalais rupinasi:

a) visuotinas valsčiaus susirinkimas ir

b) valsčiaus komitetas.

2. Visuotinas valsčiaus susirinkimas.

Svarbiausiejie valsčiaus reikalai tariami yra susirinkime visų suaugusiųjų valsčiaus gyventojų.

Visuotinas susirinkimas:

a) priima naują valsčiaus surėdymą:

b) paskiria mokesčius valsčiaus reikalams ir nutaria, kam turi buti apversti surinktiejie pinigai;

c) nutaria įtaisyti valsčiaus miliciją atrėmimui visokių užpuolimų;

d) rupinasi sušelpti pavargusius savo valsčiaus žmones (duoda jiems medžių iš valdžios miškų);

c) prižiuri ir taria visus svarbesnius valsčiaus ukio reikalus (kelius, valsčiaus triobas);

f) visuotinas susirinkimas renka valsčiaus komitetą (kasierių skyrium), raštininką ir mokytoją;

g) renka revizijos komisiją;

Visuotinas susirinkimas tiesuotas susirinkus bent ketvirtai daliai visų suaugusiųjų valsčiaus gyventojų.

Visuotinas valsčiaus susirinkimas sušaukiamas valsčiaus komiteto, arba pareikalavus penkioliktaijai visų suaugusiųjų valsčiaus gyventojų daliai.

Rinkimai turi buti daromi visuotinu, tiesiu, lygiu ir slaptu balsavimu.

3. Valsčiaus komitetas.

Kasdieninius valsčiaus reikalus taria ir pildo valsčiaus komitetas.

Valsčiaus komitetas susideda: iš pirmininko, kasieriaus ir 3 atstovų nuo valsčiaus. Pirmininką pasiskiria pats valsčiaus komitetas.

Pirmininkas susineša valsčiaus reikaluose su kitais valsčiais ir veda visuotinus susirinkimus.

Kasierius veda kasos knygas, priima ir moka, pagal komiteto ir visuotinojo susirinkimo nutarimą, valsčiaus pinigus.

Didesnės valsčiaus pinigų sumos turi buti kelių komiteto narių rankose (sudėtinės kasos raktas).

Raštininkas alieka visą rašomąjį darbą.

Kiti komiteto nariai pasidalina terp savęs darbą (sužino valsčiaus miliciją, valsčiaus kelius, mokyklas, pinigų rinkimą, valsčiaus darbus ir kitus).

Valsčiaus komitetas:

1. paduoda sumanymą apie naujus mokesčius valsčiaus reikalams, ir kaip juos suvartoti; jis teip-pat paduoda sumanymą apie miliciją, pavargusiųjų valsčiaus gyventojų šelpimą ir naujųjų mokyklų mokslą.

Tie sumanymai (projektai) turi buti paduodami tarti visuotinamjam valsčiaus susirinkimui.

2. Komitetas pildo visuotinojo valsčiaus susirinkimo nutarimus.

3. Taria ir atlieka smulkesnius valsčiaus gyventojų reikalus.

4 Prižiuri ir veda valsčiaus mokyklas.

Svarbesniejie komitetui pavesti klausymai turi buti bendrai tariami komiteto. Nutarimų pildymas gali buti pavestas atskiriems komiteto nariams po viso komiteto priežiura.

Komitetas renkasi bent kartą per nedėlią; jis yra tiesotas, jei susirenka didesnė pusė narių. Renkamas komitetas metams, bet visuomet gali buti atstatytas nuo vietos ir sudui už savo darbus atiduotas. Kasdieniniams valdžios reikalams atlikti turi buti kasdien valsčiuje po vieną komiteto narį.

Komiteto nariams turi buti paskirta visuotinojo susirinkimo alga.

4. Valsčiaus milicija.

Stojant į kovą su caro vyriausybe, reikalinga, kiek galima, visiems ginkluoties. Be to reikia taisyti nuolatinę sargybą, milicija vadinamą, apsigynimui nuo visokių užpuolikų ir žmonių skriaudėjų. Visa valsčiaus milicija dalinasi į burelius pagal apygardas. Kiekvienos apygardos milicijai valsčiaus komitetas paskiria perdėtinį. Milicija saugoja savo apygardą ir reikale eina pagelbon savo kaimynams. Visa valsčiaus milicija turi buti mokinama, tvarkoma, — ir vedama milicijonierių komiteto, kuris susideda iš apygardų perdėtinių ir vieno nario iš valsčiaus komiteto (tą narį paskiria pats valsčiaus komitetas). Kuomet prisieina vesti į darbą visą miliciją, milicijonierių komiteto nariai paskiria iš savo tarpo vieną vadą ir jam atiduoda per visą susirėmimo laiką visą valią.

Milicijonierių komitetas tepildo tik valsčiaus komiteto arba visuotinojo valsčiaus susirinkimo nusprendimus ir už savo darbus prieš juos teatsako.

Milicijonieriai turi buti apginkluoti, kur galima, šaudyklėmis ar ben revolveriais.

Reikia stengtis, kad milicijonierių ginklai butų vienodi (vienodos sistemos).

Milicijonieriai privalo mokyties ginklų vartoti po priežiurą savo pardėtinių. Tam tikslui reikalinga, kiek galima, dažniau rinkties viso valsčiaus milicijonieriams mokyties. Be to reikalinga mokyties skyriumai kiekvienos apygardos milicijonieriams. Ginklai ir patronai milicijonieriams turi buti perkami iš valsčiaus pinigų.

5. Revizijos komisija.

Valsčiaus komiteto darbų priežiurai visuotinas valsčiaus susirinkimas renka revizijos komisiją iš 5 žmonių. Revizijos komisija peržiuri komiteto darbus bent kartą per 2 mėnesiu ir paskui praneša apie savo darbą visuotinamjam valsčiaus susirinkimui.

Prasikaltusius komiteto narius komisija turi tiesą skųsti arba sudui, arba visuotinamjam valsčiaus susirinkimui.

6. Sudas.

Visokiems nesutarimams ir skriaudoms išaiškinti ir paskirti prasikaltusiemsiems bausmes, visuotinas valsčiaus susirinkimas renka iš savo tarpo valsčiaus sudą.

Sudas taria apie apskųstųjų kaltybę pagal savo sąžinės liepimo ir žmonių papročių.

Sudo nariai už savo darbus te atsako tik prieš visuotinąjį valsčiaus susirinkimą.

7. Trečiųjų sudas.

Kuomet susispyrusiejie nepanorėtų eiti į valsčiaus teismą, patariame jiems trečiųjų teismą. Tegul kiekviena pusė paskiria nuo savęs po vieną, jai tinkamą, žmogų, tuodu, terp savęs susitarę, tegul paskiria tretį ir tegul tie trįs ištikimi žmonės ištiria susiginčijusiųjų kaltybę ir paskiria bausmę.

8. Mokykla.

Vaikų mokinimo priežiurą ir paties mokslo sutaisymą, pagal vietinių žmonių reikalavimo, visuotinas valsčiaus susirinkimas paveda valsčiaus komitetui, į kurį tuomet įeina ir mokytojai.

Valsčiaus komitetas rupinasi įkurti valsčiuje tiek mokyklų, kad visi valsčiaus vaikai, berniukai ir mergaitės, galėtų bent pradedamąjį mokslą įgyti. Mokslas turi buti svietiškas ir dykai duodamas. Beturčiams turi buti suteikiama pašelpa knygomis ir kitokiais mokslui reikalingais daigtais. Visos mokyklos ir mokytojai turi buti užlaikomi iš valsčiaus pinigų.

Mažesnėsės tautos gauna mokykloms pinigus pagal savo skaitliaus.

IŠ VISUR.

| Peterburge caro valdžios pradėjo persekioti visus drasesniuosius laikraščius. Išleistoją laikraščio „Novosti", Natovičą, nusprendė ant dviejų sanvaičių kalėjimo už patalpinimą atsišaukimo telegrafo ir pačto urėdninkų organizacijos. Apskųsti yra išleistojai laikraščių: „Svoboda", „Rus" ir „Nasza Zizn" už patalpinimą darbininkų manifesto. Tai tau ir laisvė žodžio, pripažinta caro manifeste! Randas mat žengia greitais žingsniais į reakcijos vėžes, bet vargiai bo nugazdįs laisvės reikalaujančius. Jeneral-gubernatoriai, kraštuose pastaisytuose po karės laiko tiesoms, elgiasi su pagautais revoliucijonieriais be malonės. Varšavos citadelėj sušaudė 18 d. sausio šešis žydus revoliucijonierius.

| 16 d. sausio Peterburge suareštavo 22 sanarius darbininkų rodos. Policija paėmė daug visokių raštų ir be abejonės pradės dabar areštuoti visus, kurių pravardes ras paminėtas paimtuose raštuose. Suareštavo daug oficierų, kitus prašalino nuo tarnystos. 70 oficierų Juodųjų jurių laivynės likosi atiduotų kariškam sudui. Peterburgo gubernijoj pasikėlė kaimiečiai. Jie išplėšė dvarus kunigaikščių — Meklenbugo ir Korsikovo. Išdegino vieną dvarą visai netoli Caskoje Selo, po caro akių. Dabar revoliucijonieriai pradėjo persekioti sanarius caro valdžių užtarėjų lygos. Lygos prezidentas Kostrov likosi revoliucijonierių prkartas jo locnuose namuose Smolenske.

| Londono laikraščiai garsina, buk Venezueles prezidentą Castro siundo ant Prancuzijos Vokietija, kad pirmutinė, įsipainiojusi į karę Amerikoj, ne galėtų ginti savo reikalų Morokkoj prieš Vokietijos pasikėsinimus. Rods Vokietijos randas ginasi. kad jis nesikiša nesutikimus Prancuzijos s Venezuele, bet randų užsigynmams nevisada galima tikėt. Prancuzijoj laukia iš tikro karės su Vokietija. Į Metza atkako 2 pabėgėliai prancuziškos kariumenės iš Ars — sur — Moselle, kurie pabėgo todėl, kad ne nori eiti į karę

| Peterburge maskoliškiejie demokratai atlaikė susirinkimą apkalbėjimui rinkimo atstovų į dumą reikalų. Ant pradžios susirinkę pagarbino atsistojimu, užmuštus ant valdžių prisakymo 22 d. sausio darbininkus. Nutarė dalyvauti rinkimuose, bet tik tąsyk, jeigu vietoj dabartinių netikusių tiesų bus išduotos kitos duodančios žmonėms laisvę. Jeigu vienok valdžios stabdytų laisvę rinkimų, atnaujinti kovą su visos tautos priešu, taigi su valdžia ir stumti į kovą visas pajiegas.

| Hamburge darbininkai reikalaujanti visuotino slapto balsavimo renkant atstovus, parengė barikadą ir iki pusiaunaktų už jos gynėsi nuo policistų. 20 policistų likosi sužeistų. Kiek sužeidė darbininkų, nežinia. Demonstracijas darbininkai kėlė tėipgi Saksuose ir Prusų Lietuvoj. Prusuose gali užgimti tokios jau riaušės kaip Maskolijoj, o tąsyk Wilhelmas negalės carui padėti, nes namieje turės tokias jau riaušes kaip Maskolijoj.

| Socijalistai Prusuose reikalauja visuotino, slapto balsavimo renkant atstovus į seimą, kaip tai yra renkant atstovus į Vokietijos parlamentą, bet policija konfiskuoja socijalistų atsišaukimus, baudžia redaktorius laikraščių patalpinusių atsišaukimus.

RAŠTO ISTORIJA

Pagal A. B. Schnitzer'i.

belis buvo nepilnas. Indijonas tuom pats savę nuramino ir džiaugėsi, kad neprisipažino prie kaltės. Sugrįžus namon, jį vienog patiko didesnė bėda, nes ponas, perskaitęs laišką, pagriebė lazdą ir ėmė šonus jam daužyti už suvalgymą vaisių. Nuo to laiko indijonas galutinai persitikrino, kad popiera europiečiams praneša apie visokius atsitikimus, yra europiečių šnipu. Porą dienų vėliau jo ponas vėl nusiuntė jį su gurbeliu vaisių pas tą patį europietį. Indijonas buvo jau daug atsargesniu. Jis nusprendė pabandyti prigauti popierą su raštu ir ant atsiekimo savo mierio, bandė teip padaryti: iš pradžių jis padėjo laišką po akmeniu ir, persitikrinęs, kad popiera jo nemato, todėl ir jo darbo negali matyti, sėdo ant žemės ir drąsiai pradėjo valgyti europiečiui paskirtus vaisius. Privalgęs peruvijonas, išėmė laišką iš po akmens ir tikėdamas, kad dabar jis jo negalės įskušti, nusijuokęs, kad teip lengvai pasisekė prigauti savo dabotoją, traukė su likusiais vaisiais į paskirtą vietą. ,,Ką dabar pasakys europiečiui laiškas? — manė jis: — ,,popiera jo darbo nematė, todėl ir apskųsti negalės." Suprantama, kad greitai pamatė, jog apsiriko savo protavimuose, kadangi, nepaisant ant viso indijono atsargumo, laiškas europiečiui pasakė, kiek vaisių trukšta.

Tokiu budu, kaip matome, pirmas rašto mokslas atgabeno nuožmiam peruvijonui gana skaudžius vaisius, už nemokėjimą ir nesupratimą rašto nukentė jo nugara; tik tąsyk peruvijonas suprato galybę rašto, kada jo nugara likosi išmarginta mėlynais nuo smugių brukšniais.

I.

Perdavimas mislių su pagelba piešimo daiktų, mazgų, sliekų dėžių ir išpiaustinėtų lazdučių.

Iš to, ką pirma kalbėjome, be abejonės, kiekvienas suprato, kokią didelę svarbą turėjo ir turi raštas visos žmonijos istorijoj. Jeigu žmonijos istorijoj raštas teip svarbią lošia rolę, tai svarbiu yra susipažinti su rašto istorija, su jo išsivystymu, kol žmonija neišdirbo vartojamo augščiausiai kulturoj pasikėlusių tautų rašto. Kaip kalba apgyvenančių žemę tautų vystėsi ir dirbosi, kol iš pradinės žmogaus kalbos neišsidirbo esančios ant žemės kalbos, teip turėjo but ir su raštais europiečių ir amerikonų vartojamais. Raštas ne išsyk atsirado; daug laiko perėjo, kol žmonės dasiprotėjo vartoti už praktiškiausias laikomas lotyniškas literas.

Iš tikro, kokiu budu ir kas, kada išrado raštą, teip svarbią lošiantį rolę žmonių gyvenime! Egiptijonai, babilioniečiai ir kitos senovės tautos manė, kad tą negalėjo išrasti žmogaus protas, raštą galėjo žmonėms suteikti Dievai; tik vėliau pradėjo kalbėti, kad raštą, jo literas išrado fenicijonai, semitiškos kilmės tauta, gyvenusi prie rytinių pakrančių Terpžeminių jurių, kaiminystoj su tos pačios kilmės žydais, paskui išplatinę savo kolionijas šiaurinėj Afrikoj, Išpanijoj ir kituose kraštuose. Kas vienog išrado raštą, kas išrado literas, ar tai fenicijonai, ar kiti, — nėra abejonės, kad raštas neatsirado iš syk tokiu, kokį męs šiądien vartojame. Tas raštas, kokį męs šiądien vartojame, seniai nužudė savo pirmutinę formą, mes jį apturėjome kaipo palaikus perėjusius per tukstančius gentkarčių; forma rašto su laiku keitėsi ir keitėsi teip, kad mus šiądieninis raštas visai nepanašus į pirmutinį ką tik žmogaus išrastą. Kaip kalba žmonių, teip ir jų raštas turėjo pereiti visokius savo išsivystymo laipsnius, kol pasisekė jį teip pagerinti, kaip matome dabar. Be abejonės ir dabartinis raštas, nors mums išrodo teip praktišku ir geru, nepasiliks be tolesnių pagerinimų, kaip gerinosi jis iki šiol, teip gerinsis ir toliau. Nuo kada žmonės pradėjo vartoti raštą, sunku pasakyti, žinome vienog, kad nuo labai senų laikų.

Žinoma, buvo laikai, kokiuose žmonės ne tik nepažinojo nė jokio rašto, bet visai nemislijo apie galėjimą atsirasti. Tuose, vienog, laikuose nebuvo nė reikalo jį vartoti. Žmonės gyveno be jokio ankštesnio ryšio terp savęs, šeimynoms arba grupoms susisėdančios iš mažo žmonių skaitliaus, neturėjo nė jokių platesnių viešų reikalų, jeigu terp susitikusių šeimynų atsirado koki reikalai, ant susitaikymo ir susipratimo užteko kalbos, visus savitarpinius reikalus atlikinėjo asabiškai, susirinkimuose, žodžiais, o neraštu. Be abejonės žodis tąsyk teip jau buvo branginamas kaip dabar rašytas dokumentas, nors žodžių ženklo ir nepasilieka. Laikui bėgant, vienog, pasidauginus žmonių skaitliui, kovoj už buvį atsirado daugiau visokeropų reikalų ne tik asabiškų bet ir viešų. Pirmutinės šeimynos išsidirbo į dideles gimines ir tautas, o drauge su tuom terp jų atsirado nesutikimai ir reikalai. Tąsyk atsirado vieši reikalai apeinanti ne tik atskiras ypatas, šeimynas, bet čielas tautas, šeimynų ryšius: žmonės drauge pradėjo rupintiesi apie prašalinimą pas savę visokių neteisybių, prasižengimų, žinoma, pagal tų laikų doros supratimą; kartais jiems atsiėjo susijungti į vieną kruvą ant atsigynimo, atmušimo teipjau į kruvą susijungusių kaimyniškų tautų. Žodžiu, laikui bėgant, terp žmonių atsirado reikalai tankesnių susinešimų ir tie reikalai buvo visokeropi teip, kad jų atlikimui nepakako jau vieno pasikalbėjimo. Per pasikalbėjimus galima buvo atlikti reikalus tik susiėjus turintiems reikalą, bet pasitaikė reikalai ir terp tokių žmonių, kurie neturėjo progos susitikti, žodžiais apkalbėti reikalą ir susitarti; plotai tautų apgyventi buvo jau teip dideli, kad nebuvo galės, jeib reikalui atsiradus, visiems jos sanariams susieiti į kruvą ir pasikalbėti. Todėl tai jau nuo labai senų laikų žmonės darė visokius pasistengimus surasti, apart kalbos, kitokį budą perduoti kitiems savo mislis ir geismus. Reikalas mat verčia žmonės daryti išradimus: kur reikalo nėra, ten nėra ir išradimų ir pats išradimai ankštai jungiasi su laiko reikalais; tą matome ir dabar: kadangi dabar tautų godumas neturi rubežių, viena tauta stengiasi nuo kitos paveržti žemės plotus, o kad tą gali padaryti tik per kares, tai žmonės labiausiai džiovina smegenis ant išradimo, gerinimo ginklų, taigi įnagių žudymo žmonių. Atsiradus reikalui, žmonės pradėjo rupintiesi apie išradimą, apart kalbos ir kitokio budo susipratimo, išrodymo savo reikalų. Ant to parankiausiu žmogui rodėsi pasinaudoti iš jį apsiaučiančių daiktų ir su jų pagelba išreikšti savo mislis. Ant to nuožmi žmonės nereikalavo buti labai išlavintais protiškai; tas išreiškimas mislių nuožmiam žmogui rodėsi su visu naturališku, kadangi kiekvienas daiktas, su kokiu jis savo gyvenime susitinka, yra surištas su atsakančiu supratimu, turi gerai jam žinomą prasmę.

Dar prieš atsiradimą tikro rašto, žmonės iš tulų daiktų jau naudojosi ant palaikymo atmintyj tulų atsitikimų. Kapai, akmens ant kapų pasimirusių necivilizuotam žmogui buvo gerai suprantamais daiktais, buvo tai atminimo ženklai tikroj to žodžio prasmėj, ir slaviškas žodis ,,paminklas" reiškia atminties ženklą, rodo, kad akmens ant kapų buvo statomi ant užlaikymo atmintyj pasimirusio. Visi tie paminklai nebuvo niekuom daugiau, kaip atminimo ženklais ir priminė žmogui tą, ką jis ir pirma žinojo, arba ką jam kiti žodžiais išpasakojo. Bet laikui bėgant, toki ženklai įgavo savistovę prasmę, per sutarimą, arba per mėgzdžiojimą jie reiškė jau atsakančią mislį, turėjo jau šiokį-tokį įturį. Pintinės ir mėdinės tvoros, kurioms pirmutinis žmogus aptvėrė savo namus, buvo teipgi tik ženklu, kad tas žemės gabalas turi savininką, taigi buvo kaipi dokumentu pripažįstančiu kam nors tą žemės gabalą; žinoma tam, kuris jį tvora aptvėrė. Kadangi laikui bėgant tokius jau ženklus statė ir kiti, tai jų atsirado daug, todėl kiekvienas savo ženklą stengėsi padaryti tokiu, kad jį galima but atskirti nuo ženklo kaimyno. Todėl tai senovės kapus ir kitokius paminklus pradėjo paskui ženklinti visokio didumo ir pavidalo akmenims. Ant gulinčios toli nuo sauszemių Velykinės salos, kuri, matyt, seniau buvo daug didesnė, daug yra tokių ypatiško pavidalo akmenų ir čiabuviai ant salos tos gyvenanti, kurių liko vos keli šimtai, iš visokių ženklų ant tų akmenų, žino, ką jie reiškia. Neznaimus skirtumas didumo ir pavidalo tų akmenų, vos patėmijamas ant pirmo pažvilgio, duoda čiabuviams galėjimą perskaityti atsakančią mislį; akmens tie, jų pavidalas, Velykinės salos gyventojams turi tokį jau reiškimą, kaip, paveikslan, mums parašai ant paminklų pastatytų ant kapų pasimirusių. Ir Lietuvoj, antai, netruksta akmenų be parašų bet su atsakančiais ženklais, kurie turėjo savo prasmę, nors šiądien prasmę tą žmonės užmiršo ir apie tuos akmenis sutvėrė nebutas pasakas. Antai, Lietuvoj ir dabar dar ant laukų galima rasti akmenis, ant kurių iškaltas atspaudimas žmogaus pėdos; kaip kur kaimiečiai tiki, kad ant tokio akmens atsistojo Motina Dievo ir savo pėdą išspaudė, jeigu pėda maža; didelę kaip kur primeta net piktai dvasiai. Tuom tarpu tie akmens su iškalta koja buvo tai paprasti ženklai paženklinimui lauko rubežių ir kada juos statė, lietuviai žinojo jų prasmę, tik paskui užmiršo ir sutvėrė pasakas. Lietuviai nepalaiko ilgai atsitikimų, greitai juos perkeičia, iš atsitikimų tveria pasakas. Antai žmonės Veliuonos apielinkių, kur yra nupiltas Gedimino kapas, šiądien nežino, ką tas kapas reiškia, laiko kapą už vietą, kur yra užkeiktas, uždumtas dvaras; o vienog tą kapą savo užmuštam kunigaikščiui pats lietuviai nupylė. Nuožmi ilgai ir geriau palaiko atmintyj savo pačių padarytus paminklus ir jų prasmę geriau už lietuvius pažįsta.

Nereikia, vienog, suprasti, kad su pagelba daiktų žmonės gali išreikšti tik tą, ką reiškia tie daiktai. Priešingai, necivilizuotoms tautoms perstatomi daiktai turi ir daug platesnę prasmę, su daiktų pagelba jie išreiškia daug daugiau. Tam tikslui jie ima tokius daiktus, kurie, ar tai per įtikėjimą, paprotį, pas visus turi vienokį, platesnį reiškimą. Teip, paveikslan, apšaukdami kaimynams karę, priešams siunčia jėtį ir vilyčias, arba kokį kitokį ginklą, vartojamą mušiuose, kadangi tie daiktai visur reiškia karę. Pas tulas indijoniškas Amerikos tautas išsiviešpatavo laike sandaros tarybų paprotys uždegti pypkę, kurią besitarianti perdavinėja viens kitam. Per tai pas tas tautas pypkė pastojo ženklu sandaros. Gyventojai Sumatros, pietinėj Azijoj, jeigu nori išreikšti kam pritarimą, simpatijas — siunčia druskos šmotelį; betelio lapą — ant išreiškimo paniekos, arba norėdami įžeisti, pipirus — ant išreiškimo nekentimo ir tt. Tą kalbą ir tokį raštą ten visi supranta. Ant išreiškimo savo mislių, žmonės ne kartą naudojasi ir iš visokių gyvunų. Herodot savo istorijoj pasakoja, jog senovės persai pareikalavo, kad skytai pasiduotų po jų valdžia iš gero noro, be reikalo neužsitrauktų karės ir kraujo praliejimų; kaipo atsakymą skytai persų karaliui nusiuntė: paukštį, pelę, varlę ir penkias vilyčias. Viskas tas reiškė: ,,persai, jeigu jus nemokate teip lakioti kaip paukščiai, kavotiesi po žeme kaip pelės, šokinėti po klampynes kaip varlės, tai mes jus apibersime musų vilyčioms, kaip tik ateisite į musų kraštą." Ypatiškas tai buvo raštas, bet tų laikų žmonės, neturėdami kitokio, jį suprato.

Tokį, arba jam panašų raštą, turėjo veik visos tautos, kol neišsidirbo pas jas tikras raštas. Tulos nuožmios tautos tokio rašto laikosi iki šiai dienai ir jo joms pakanka, kadangi nuožmių ir mislys siauresnės ir reikalai mažesni. Teip, paveikslan, tulos pietinės Amerikos indijoniškos tautos, kaip antai peruvijonai ir tulos negriškos tautos vakarinės Afrikos, ant išreiškimo savo mislių vartoja visaip surasgytas trumpas virvutes, — kiekvienas mazgelis ant tų virvučių turi atsakantį reiškimą. Tokį, teip vadinamą *mazginį raštą* vartojo senovėj gana augštai kulturiškai stovėję pietinės Amerikos peruvijonai, pas kuriuos žydėjo tuli mokslai, o antai inžinierija stovėjo labai augštai; tokį jau raštą vartojo teiposgi senovėj chiniečiai,

(Toliaus bus.)

Sukaktuves.

Parašė Elzė Orzeszkienė.

Metai atgal, giedroje vasaros dienoj, ji ėjo į lauką tokia laiminga, rodosi, lyg kad kojos ne siektų žemės. Svietas jai rodėsi ne svietu, bet rojumi. Kaip dievai minta nekturu, teip ji mito savo meile. Mylima ir karštai mylėdama, pergyveno šventę savo gyvenimo, nesirupindama visai, kad paskui gali užstoti paprastos dienos. Pasirėmusi ant rankos savo sužieduotinio, ji ėjo taku terp nokstančių varpų ir pasikalbėjimas jiedviejų, kaip sparnuotas, lengvas drugelis, lakiojo nuo vieno daikto ant kito. Kalbėjo jiedu apie savo po vestuvių kelionę. Nežinomi kraštai, žingeidžios tautos, dideli miestai, kalnai, ežerai, vandenskričiai, gamtos stebuklai, dailės darbai — ir terp tų visų gražybių ir stebuklų jiedu vienudu. Kada ruduo palšu užklodalu uždengs dangų ir savo miglotą ploščių užmes ant nuliudusių medžių, tąsyk jiedu užsidės savo sparnus ir nulėks, nulėks ten, kur yra kvepiantis pavasaris, žydinti vasara ir kaip lasvi paukšteliai, lakios su auksiniais sparnais po bedebesinius mėlynus dangaus ruimas. Jų širdys — lyg žiedai vandeninių lelijų arba raudonų gvaizdikų, jų mislys ir viltys — kaipi chorai lakštingalų ir spiečiai linksmų drugelių. Netikėtai tykus verksmas pasiekė jų ausis. Jis kįlo nuo pačios žemės, nuo apačios gelstančios dirvos. Ji pažiurėjo žemyn. Mažas vaikutis, palšuose marškinaičiuose, su nuogoms kojutėms, skęstančioms tankiuose rugiuose, su susivėlusiais plaukais, kurių parva mažai skyrėsi nuo parvos nokstančių varpų, sedėjo ant žemės, o tykios, karštos ašaros ritosi per mažus jo veidelius; jos buvo panašios į lašus rasos, nupuolusios ant žiedo palšos kvietkelės. Ypatiškas, piekelis žiedelis — kodėl jis verkia toj valandoj, kada visas svietas rodosi ne svietu, bet rojumi? Ko jis teip verkia?

Kalnuose jiedu pasiliks ne ilgai, ten gal but šalta. Šaltis — tai aštrus, ne mielas, o kada ji su juom pasiliks viena, nedasilytės jos ne mažiausias aštrumas nė gyvenimo, nė gamtos. Jos ateitis — tai kas ten tokio kaip šilti ir minkšti pukai. Ie tik pakėliui pažiurės ant Aar, ant jo žalių vandenų ir nulėks ten, kur visada vynvuogės ir rožės žydi.

Ji aplenkė vaiką verkiantį rugiuose. Jau ne girdėt tykaus jo verksmo. Bet kogi jis teip verkia? Ji atsigręžė ir pamatė, kad vaikas žiuri paskui ją.

Per ašaras, matyt, žiba kaip vosilkos žiedai mėlynos jo akutės. Plaukai kaip varpos, mėlynos akutės, palši kaip išdžiuvusi žemė marškinaičiai, o prie basų kojukių pasikėlė augštai geltonas žiedelis.

Teip, jiedu nulėks ten, kur vynvuogės ir rožės žydi. Kaip gražiai skambėjo jo balsas, kada jis kalbėjo tuos poėto žodžius! Ir ji ėjo vis drauge su juom, vis tolyn, prisiklausydama tiems žodžiams lyg kad kokios šviesiosios dvasios butų juos pakėlusios ir nunešusios į mėlynus ruimus, augštai, augštai!

Ir tik paskui, vėlai naktyj, kada ji, pasilikusi viena, žiurėjo per atidarytą langą į žvaigždes, jos atmintyj, kaip žvaigždės ėjo viens po kitam atminimai pasibaigusios dienos, kaip lengvas debesėlis pakilo klausymas: kodėl gi teip verkė vaikas? Klausymas praėjo, išėjo žvaigždės ir klausymas išnyko auksinėj šviesoj.

* * *

Po metų ji tik atsiminėjo.

Perėjo audra ir gyvenimas pavirto į sausus, baisius tirus, į tirus be parvų ir rasų. Ne buvo paskui povestuvinės kelionės, ne buvo nė vestuvių. Iš kur ten išlindo biaurybė, sumyniojo kvietkas, užnuodino drugelius. Kaip ji vadinasi — vis tiek, daug tokių baisybių vaikščioja po svietą ir gyvenimą jos paverčia į tirus. Svietas jau nesirodė jai rojumi, bet tiktai tirais. Giedroje šiltoje vasaros dienoj ji ėjo į laukus, o dvasia jos buvo prislėgta sunkių, aštrių akmenų ir akstinų, jai sunku buvo pakelti kojos nuo žemės. Ji pergyveno sunkų nuliudimą, nemislijo, kad gali dar užgimti džiaugsmas. Ji ėjo viena taku terp nokstančių varpų ir pati sau kalbėjo apie tai, kas buvo ir perėjo. Žmonės, nužudę laimę, turi daug sukaktuvių, kokias jie sveikina karštoms ašaroms. Šiądien metai.... šiądien du metai! Tos dienos tai kaipi dienos atminimų, širdį tąsyk, kaip ant kapo dugno, girdėt laidojimo varpai. Šiądien ji turėjo sukaktuves rojiškai pergyventos dienos ir daugėl, daugėl kartų ji vyniojo savo širdį vainiku iš antgrabinių kvietkų. Jis buvo sunkus ir šiurkštus, sudžiuvę žiedų lapėliai piaustė ją šaltais akstinais. Nuo to laiko, nuo kada jos garbinamas deimantas pavirto į juodas anglis, juodi vystyklai uždengė nuo jos akių ir dangų ir žemę ir visą ateitį. Ji jaučia, kad drauge su savo laime ir ji pati numirė ir ateitis — bus jai užgrabine kelione. Tai tokią mat kelionę atsėjo jai atlikti vietoj anos — povestuvinės. Ji bijosi jos ir visai nesupranta kam ji, kadangi ji ne mato nieko, kur eitų su noru. Ji apsidairė aplinkui: viskas tas pats, viskas išrodo teipiau kaip metai atgal, šiądien lygiai metai. Auksu žiba tyras oras, prie geltonbojančių varpų geltonas žiedas kįla augštyn.... Viskas išrodo teipjau, kaip buvo pernai!.... Pulti tik ant kelių, mušti su galva į žemę ir melstiesi už savo dušią, jauną, užsitikinčią, karštą, kuri numirė ant guolio iš suvytusių kvietkų, po užklodalu iš nunuodintų drugelių. Tą mislį užėmė kita, pilna kartumo, piktumo, nuliudimo, įžeidimo ir ašarų.... Ji pagriebė su rankoms jauną medelį, augantį prie kelio, ir po sunkia našta nuliudimo — žemai nulinko jos galva.

Umai išgirdo arti vaiko verkimą. Jis kįlo nuo pačios žemės, nuo pageltusios dirvos. Ji pažiurėjo ten: mažas vaikas, palšuose marškinaičiuose, su basoms kojutėms, skęstančioms tankiucse rugiuose, su susivėlusiais plaukais vos atsižyminčiais savo parva nuo parvos nokstančių varpų, sedėjo ten ir tykios, karštos ašaros ritosi per mažą jo veidelį, kaip rasos lašai, nupuolę ant galvutės pabalusio žiedelio.

— O įstabi, priekelės kvietkelė! Tu verkiai tąsyk, kada aš ėjau ranka prie rankos su mano laime, verki ir dabar, kada aš viena ir spaudžiu mano išdžiuvusias lupas prie šiurkščios medžio žievės. Kas tu, vaikeli? Ko tu verki?

Ji pasilenkė ir pamatė, kad vaikas ant jos pakėlė akis. Per ašaras jos žiba kaip vosilkų žiedai. Plaukučiai kaip varpos, mėlynos akįs, palši kaip išdžiuvusi žemė marškinaičiai, o prie basų kojukių kįla augštyn kvietkos stiebelis su geltonu žiedu.

— Kas tu, vaikuti? Ko tu verki? Aš mačiau tavę dienoje mano šventės, matau ir dienoj nuliudimo. Tu verkiai, kada aš buvau rojuje ir verki vėl, kada aš tiruose. Tu man brangus. Mums brangus kiekvienas pieskos grudelis pasilikęs ant drabužių, vaikščiojant laimės keliais. Tąsyk aš be gailesčio praėjau pro tavę todėl, kad laimėj šviečia apjakinanti mus saulė ir begalo brangus balsas kelė manę augštyn prie dangaus mėlynumo. Bet dabar mano akys įkaitusios nuo ašarų ir aš matau geriau. Pasakykie man, brangi kvietkele, koks smugis tavę užgavo, koks kartumas tavę degina? Gal tu alkanas, vaikeli? Mano namuose pilna duonos ir pieno, eik pas manę. Kada nuo balto pieno paraudonuos tavo išbulusios lupos, mano skaudėjimai ne teip degįs man širdį. Gal tu trokšti ne duonos bet glamonėjimo? Eikš pas manę ant mano rankų! Aš šluostysiu tavo akutes saldumu pabučiavimų tol, kol neišdžius ašaros. Gal numirė tavo tėvai ir tu likai vienas? Eikš pas manę, prie krutinės. Mano dušia teipgi viena, apleista — numirė jos laimė.

Ji ištiesė rankas aplink mažą vaiko pavidalą — bet apglėbė tuščią ruimą. Gelsvos varpos stovėjo kaip tiršta siena, geltonavo ant augšto štiebo geltonas kvietkos žiedas, bet verkiančio vaiko nebuvo. Toj vietoj, kur ji jį matė, rausvi kvietkų žiedeliai, atsitiesę, kalbėjo jai: jo čia nėra ir visai ne buvo!

Kas tai tokio? Regėjimas? Greičiausiai regejimas, jeigu jis teip umai išnyko. Liudnoj dienoj atminimų jį iššaukė atminimas. Pieskos grudelis, išneštas ant drabužių vaikščiojant po rojų mirktelėjo ant valandėlės prieš jos akis — nunešė jį vėjas.

Bet jos mislis, kentėjimų pripildyta mislis, ieškanti nors lašelio džiaugsmo ir ramybės, nors kibirkštėlės šviesos, griebėsi nors tokio rėgėjimo, už pieskos grudelio, kaip griebiasi skęstantis už numestos virvutės.

Ji grįžo namon užsimislijusi. Į dušią jos veržėsi klausymai: kas buvo tas, kas verkė tada, kada ji jautėsi laiminga ir verkia dabar, kada ji neša kentėjimus? Kur tos išbalusios lupos, kurios gali paraudonuoti nuo balto pieno ir tąsyk kankinantis skaudėjimas paliaus degines? Kur girdėt laidojimo skambėjimas širdžių, kurioms, teip kaip jai, numirė laimė?

Ji eina jų ieškoti. Ji eina ieškoti vargšų.... priekelių kvietkelių..... išblyškusių..... likusių vienais.... apleistų.

Redakcijos atsakymai.

P. Šimk. Gerai, jeigu žinutės teisingos, bet kartais, jeigu nesuprantamai parašytos, redakcija juk, darydama suprantamoms, gali mislį perkeisti, jeigu jos ne galima suprasti. Ne galima juk manyti, kad draugystė, kokios ir vardas paduotas, dar nesusitvėrė. Vardą gali turėti tik tas, kas yra, o ne tas, kas gali susitverti. Tverianti draugystę duoda jai vardą, o ne prikalbinėtojai.

Nauji Rasztai

Užkeikto urvas. Apysaka isz lietuviu gyvenimo. Pagal lenkiszka, nupiesze P. B. Iszleista „Kataliko." Chicago 1904 m. 288 pusl.

Užvadinime pasakyta, buk apysaka yra iš lietuvių gyvenimo, bet ištikro nieko čio lietuviško nėra. Beje, vertėjas atsitikimų vietą, lietuviams svetimą, prijungė prie Nemuno. Tame tai ir visas apysakos lietuviškumas.

Pati apysaka ne priguli nė prie geriausių, nė prie blogiausių, teip sau vidutinė. Vertimas nors ir ne geriausias, bet ir neblogas. Skaityti galima, nors yra visai netikusių lietuviškų išsitarimų, kaip, paveikslan: ,,šunes pagedusiai pradėjo loti" ir tam panašių.

Nauja Chrestomatija del lietuviszku mokslainiu Amerikoje. Dalis I. Parenge P. Brandukas. Iszleido „Katalikas". Chicago, 1904 m. 152 pusl.

Rankvedžiai mokyklose vartojami turi but surengti grynoj kalboj, kadangi kalbos iš jų turi mokintiesi vaikai. Tuom tarpu net užvadinime surengėjas ne apsisaugojo nuo palonizmo: tokiu palionizmu yra išsitarimas: ,,dėl lietuviškų mokslainių" (ir žodis mokslainė nukaltas, ne lietuviškas).

Surengėjas užvadinime tvirtina, jog surengė I dalį Chrestomatijos vartojimui lietuviškose mokyklose. Bet ar ištikro tą padarė? Šiek tiek išzmanantis apie pedagogiją, knygutėse lavinimui vaikų proto, o tokioms ypač yra chrestomatijos, ant pradžios deda kuo prieinamiausius apsakymus, kokius menkai išlavintas vaikų protas gali suprasti. Ar teip padarė musų Chrestomatijos surengėjas?

Pirmiausiai jis pridėjo eiles: ,,Lietuva tėvynė mano", mažiems vaikams nesuprantamas, o ant galo silpnas, kokioms apskritai ne turėtų but vietos Chrestomatijoj. Straipsnelių: Dievas, Žemė ir dangus, padėtų ant pradžios, ne įstengs suprasti maži vaikai; toliau eina jau truputį suprantamesni rašteliai, bet ir terp tų tokių, kokius galėtų apimti dar neišlavintas vaikų protas yra labai mažai.

Netinka į Chrestomatijas nė raštai, kuriuose matyt musų partijų kova. Tos kovos juk besimokinanti vaikai nesupras kaip reikia. Tokių gi straipsnių, kaip pipirų į barščius, Chrestomatijos autorius, ant pamokinimo mažų vaikučių, pridėjo gana daug.

Taigi ištikro autorius surengė ne Chrestomatiją vartojimui mokyklose, bet teip sau rinkių visokių geresnių ir blogesnių raštelių, labiau tinkantį suaugusiems negu vaikams. Rankvedžiu mokyklose, ypač kur jos yra po užžiura tikrų pedagogų, sumanių vaikų lavintojų, ji ne pastos.

Daugumas čia patilpusių raštų yra verstų iš senos lenkiškos knygutės, kokios dabar jau nė lenkai ne vartoja. Gerai butų sudėtojas padaręs, jeigu butų pasinaudojęs kad ir iš Jeskės, Grainirto arba Promyko lenkiškų knygučių, o ne iš senos, dabar už negerą sumanesnių vaikų lavintojų pripažintos.

Iš Cleveland, Ohio.

Sausio 22 dieną Sus. Liet. Am. 14 kuopa turėjo savo metinį susirinkimą parapijos bažnytinėj salėj, kur terp kitų dalykų nutarėm atsišaukti prieš apšmeižimus, tilpusius nr. 49 ,,Vienybės L." 1904 m. kur mus kuopos sanarys, K. Rutkus, melagingai pranešė apie nebutus susirinkimus mus kuopos, kur buk musų kuopa suskilo į dvi dali. Tas viskas, ką Rutkus rašė yra tai gryna melagystė, kadangi to visai nebuvo ir kuopa yra tiktai viena. Nežinom su kokiu mieriu K. Rutkus drįso teip storai meluot? Kiek teko patirt, K. Rutkaus mieris yra: visus lietuvius sunešt į vienybę, brolišką meilę, o dabar pasirodo, kad savo mieriams prieštarauja, kadangi sukėlė ermyderį mus kuopoj, bemeluodamas ir kuopa tulus sanarius nekaltus, paskaitė kaltais tos melagystės. Čia paduodam tą, kas buvo tojė adata, iš kurios draugas K. Rutkus priskaldė pilną vėžimą. Kilus riksmui S. L. Am. kas link ,,šiaudinių" ugadų, musų kuopos keli sanariai ragino pirmsėdį M. Sacevičią sušaukti kuopos susirinkimą apkalbėjimui provos reikalų, bet pirmsėdis atsisakė, besiteisindamas, kad jis ne gavęs nė jokios žinios nuo centralių viršininkų, tai nėra reikalo, esą, susirinkimą šaukt. Draugai, matydami raginimą esant veltu, susirinko pas J. P. Lapinską, 788 Lake st., kur sutarėm paduoti savo nuomones kas link tų ,,šiaudinių" ugadų ir skyrėm naujus vyrus provos vedimui S. L. Am. su S. L. R. K. Amer. Ant minėto susirinkimo K. Rutkus turėjo parašęs maž daug teip skambantį raštelį, kurį pats ir perskaitė: Kadangi musų S. L. Am. 14 kuopos pirmsėdis, M. Sacevičia, ne šaukė kuopos susirinkimo apsvarstymi reikalų provos S. L. Am. su S. L. R. K. Amer., tai mes, žemiaus pasirašę, keli draugai, susirinkę pas J. P. Lapinską, 788 Lake st. suturėm išreikšti savo nuomones per ,,Vienybę," jog mes nesutinkam ant jokių ugadų ir skiriame naujus sanarius į komisiją provos vedimui: Naujoką iš Brooklyn, N. Y. Jankaucką iš Ellis Island, Širvidą iš Plymouth, Pa. Ant tokio rašteliо pasirašem, sutikdami nusiųsti patalpinimui į ,,Vienybės" redakciją: Ig. P. Lapinskas, Magdė Lapinskienė ir parašė K. Rutkus T. J. Bartkaus vardą. Pamatę K. Rutkaus pranešimą 49 numeryj ,,Vienybės" nesutinkam, nes pranešime tik gryna melagystė, taigi pranešimas nesutinka su tuom rašteliu, po kuriuom pasirašem.

Kuopos Komitetas:
Pirmsėdis, M. Sacevičia,
Sekretorius, Ignas P. Lapinskas,
Teofilius Bartkus.

Talpiname tą raštelį, bet drauge priduriame, kad dabar laikraščiai turi svarbesnius reikalus, asabiškiems reikalams ir nesutikimams mažai turi vietos.

Red.

Iš New Britain, Con.

God. ,,Lietuvos" Red. Busių jums dėkingas, jei patalpinsite žemiaus pasirašusio keletą patėmijimų. Gražiausia dalis kiekvieno laikraščio, tai jo paties straipsniai ir korespondencijos — yra tai originališkas darbas ir galima sakyti, žiedai, kuriais laikraštis pasirodo prieš žmonis savo paties spalvose. Nejokia kita rekliama nėra teip naudinga laikraščiui, kaip jo paties savastis — savi raštai.

Dabar pažiurėkime, duokime sau, nors į ,,Lietuvos" nr. 10 iš Du Bois, Pa. Kas rašo? — Nėra pravardės. Ten skaitome: — ,,Šv. draugysčių konstitucijos savo sanarius su prievarta, kaip avinus į skerdinyčią, varo prie išpažinties." Trumpas sakinys, o kiek pramanymo ir neteisybės, koks apšmeižimas ir kokia netolerancija! Neteisybė, kad šventos draugystės su prievarta savo sanarius varo prie išpažinties; konstitucijos punktai, kuriuos sanariai, įstodami į draugystę, apsiima pildyti — jų pačių yra valios darbas — nes jei nenorėtų, nestotų į draugystę — nepriimtų punktų į konstituciją. Kad vadina avinais, pildančius konstituciją, įkalbą panieką, ant kokios tikrai neužsipelnė dori draugysčių sanariai. Šv. išpažintį lygina su skerdinyčia — kas yra tikra kalumnija arba išdergimas Viešpaties Kristaus Bažnyčios sakramento pakutos. Žinios nuo korespondentų labai ir labai geistinos, bet korespondento drapstymai purvais ant Šventų sakramentų, korespondentų pramanymai ir įkalbinėjimai ant pažeminimo šventų draugysčių, kurių yra vien lietuviškų Amerikoje apie 5000 ir sanarių nemažiau kaip 20-000 vyrų, darbas žemas — darbas, kuris nevien pažemina korespondentus, bet dar labiaus sužagia patį laikraštį. Religijos vystyklai, išpažinties pančiai, supuvę viduramžinės tamsybės plekai ir tt. be galo. Butų dideliu laipsniu į progresą ir išsitobulinimą, jeigu butų amžinai apleidžiami laikraščiuose toki netikę necivilizuoti įpitetai, kadangi jie išreiškia vien tulžį raštininko, ant kiek ji yra pritvinkus kartybės. Tegul jie savo tulžį ištuština kur kitur — ne prieš žmonis.

Dar daugiaus. — Jei katalikai tveria parapiją arba jau sutvertą nori prilaikyti — žinoma, reikalauja savo mieriams ir reikalams, kad sudėtų po kiek gali pinigais ir jeigu sanariai parapijų yra kviečiame velikinę laiku atlikti, vėl kįla rėkimai ir klyksmai, kad uždėjo jungą ir tt. Jei katalikas Amerikoje ant religijos reikalų per mėnesį išmokės 1 doliarį, tai prie doro gyvenimo, jam tikrai nebus jokios sunkenybės. Kaip kur daugiaus yra lietuvių, užtenka ant metų $6.00 arba mažiaus — tai už tą nė vienas protingas žmogus nerėkia ir nerugoja, kadangi religijos jam reikia, jis to trokšta — ir apturi ko jo širdis geidė su didžiausiu savo užganėdinimu. Tame dalyke tegul katalikai ir jų kunigai nebuva pravardžiuojami ir niekinami, kadangi jie tą daro, ko liuosas žmogus trokšta ir kas jam yra labai naudingu. Tolerancijos ir dar tolerancijas mums reikia.

Kun. J. Žebris.

Republikoniški Chicagos miesto kandidatai.

Miesto majoras — J. M. Harlan; miesto kasierius — M. E. Greenebaum; miesto advokatas J. Smulski; miesto klerkas Frank P. Brady. Aldermanai tų vardų kuriose lietuviai gyvena: 4 vardos — John Feft; 5 vardos — Emil O. Dobler; 8 vardos P. H. Moynikan; 9 vardos — A. J. Harris 11 vardos — Chas J. Moertel; 16 vardos — John B. Przybylski; 29 vardos — Peter A. Wendling; 32 vardos — Henry F. Eidmann; 33 vardos — Wm. C. Hunt.

Rinkimų diena bus utarninke, 4 balandžio, kurioje visi lietuviai privalo duoti savo balsą už virš paminėtus republikoniškus kandidatus, ir tuomi prašalinti iš miesto urėdų demokratus, kurie per 8 metus jau per daug įsivyravo.

Seniau žmonės tikėdavo, kad demokratai tai yra darbininkų žmonių užtarėjai, o republikonai — tai draugai ir palaikytojai didžturčių. Tikėjo kad demokratai sumažins taxas, pataisys purvinas miesto ulyčias, ir straikui atsitikus stos darbininkų pusėj. Taigi dabar per 8 pereitus metus turėjo progą apie tai persitikrinti.

Miesto pagerinimų nematyti, o taxos pasidvėjojo. Miesto urėdninkai pagarsėjo kišiais. Kilus miesto straikams, ta darbininkų prietelіška partija davė policiją pagelbon fabrikantams. Taigi kaip matome ne partijos vardas žmonėms gerą daro, tiktai geri žmonės. Nors demokratų vardas tuliems rodėsi gražesniu už vardus kitų partijų, bet jų kandidatai niekuo geresniu neatsižimėjo.

Japonai maskolius baigia mušti.

Prie Mugdeno, tvirčiausios maskolių tvirtinės [fortecos] mušis su Japonais tęsėsi be pertrukio, 12 parų be miego, pailsio ir valgio. Arti du šimtai tukstančių maskolių tapo užmuštų, sužeistų ir Japoniškon nelaisven paimtų. Su likusiais Kuropatkinas, pametęs armotas, ginklus ir visą savo proviziją vos spėjo gyvas išsprukti ir pasislėpti Tieling fortecoje. Dabar maskoliai negali pasirodyti Japonams pakol nesulauks iš Europos keleto šimtų tukstančių naujo vaisko. O kad surinkti Europoje keletą tukstančių naujo vaisko, tai turės imti vaiskan kiekvieną vyrą nuo jauniausio iki seniausio. Taigi Lietuvoje kiekvienam vyrui gresia pavojus, kiekvieną varys i vainą kur jo laukia myris nuo japoniško bagneto ar kulkos.

Todėl kurie lietuviai mislinate savo brolius ar draugus gelbėti nuo vainos myrio, skubinkite siųsti jiems šifkortes kol dar nevėlu.

Šifkortės yra geriausiai pirkti „Lietuvos" redakcijoje, kuri turi visų kompanijų linijas, o prekės teip pigios kaip ir pačios kompanijos offisuose. Rašykite, o gausite šifkorčių prekes. Adresuokite:

A. OLŠEVSKIS,
924 33rd Street, Chicago, Ill.

Draugysceziu Reikalai

Chicago, Ill. Skolinimo ir Budavojimo Dr-te Simano Daukanto atidaris 2ra serija panedelio vakare, 3 d. balandžio, 1905 saleje p. M. Mieldažio. 68 W. 25ta ul. kerte Hoyne av. Ant szio atidarymo 2 serijos yra užpruszomi visi lietuviai, norinti pasiskolinti pinigu, ar nusipirkti keleta akciju; tegul nepamirsta pributi ant virsz mineto vakaro ir prisirasztyi, nes akcija parsiduoda tik už 25c.

Dr-te skolina pinigus ant lotu, namu ar užmokejimui skolu, ant 6to procento.

Dr-tes virszininkai yra po bondsais pagal tiesas valstijos Illinois. Mitingai laikosi kožna panedelį, 7 val. vakare.

Komitetas.

(31—III)

Chicago. Dr-te Lietuvos Sunu tures savo 10 metini apvaikszcziojima jos existavimo ir iszvyniojima tautiszkos veliavos, nedelioj, 17 d. lapkriczio, 1905 m. Freiheit Turner saleje, taigi praszom kitu draugysczių, idant ta diena nedarytu jokiu pasilinksminimu kad vieni kitiems neužkenktume.

Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo brolio Simano Raszkio, Kauno gub., Sziauliu pav., Kolainiu vol., Pabutkalniu kaimo, pirmiau gyveno Philadelphijoje, 35 metu amžiaus. Jis pats ar kas kitas eiksis duoti žine adresu:

St. Baszkis,
P. O. Box 5, Blythendalg, Pa.
(24—III)

Pajieszkau savo brolio Vincento Ponkauskio, Kauno gub., Raseiniu pav., Kvedainos parap., Alkupio kaimo, 4 menesiai kaip szvažiavo isz Chicagos, kaip rodos in Victor, Colo. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia adresu:

M. Ponkauckis,
3329 S. Morgan st., Chicago, Ill.
(24—III)

Pajieszkau savo broliu Andriaus, Vinco ir Mykolo Savitsku. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine adresu:

Antanas Savitskas,
Box 51, Benld, Ill.
(31—III)

Pajieszkau savo pažystamos Veronikos Klimaviczaites, Kauno gub., Telsziu pav., Gudeliu sodos, rodosi gyvena kur apie Chicago. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žine adresu:

Juozas Mitkus,
704 W. Long ave., Du Bois, Pa.

Pajieszko vietos mergina, penki menesiai atvažiavusi isz Lietuvos, prie namu darbo ar kur fabrike, terp lietuviu, kad galetu susikalbeti, nes su svetimtauczials nesusikalba. Jei kas tokia vieta žinotu malones praneszti adresu.

Peter Skripka,
1106 E. 2nd ave., Mammouth, Ill.

Pajieszkau savo brolio Antano Bubino, pirmiau gyveno Chicago, Ill., penki metai kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine adresu:

P. Putramentas,
Box 611, Schenectady, N. Y.

Pajieszkau savo vyro Juozo Kapkos, kuris pamete mane du menesiai atgal be pinigu su dviem mažais vaikais; jis paeina isz Vilniaus gub., Traku pav., Mikniunu sod., 30 metu amžiaus, iszrodo jaunu kaip 20 metu, nedidelio ugio, apvalios baltos burnos, mažos nosies, geltonu plauku, isz deszines puses ant kaklo turi ženkla nuo voties, kalba geral lenkiszkai, biski angliszkai, 6 metai Amerikoje. Kas apie ji žinotu malones man praneszti adresu:

Marcele Kapkiene,
205½ St. George st., St. Louis, Mo.

Pajieszkau Felikso Petrulio, Jono Auksztkalnio, sod. Natyszkiu ir Gasparo Trasikio, sod. Muimeliszkiu, visi Panevežio pav., Vabalniku parap. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine adresu.

Jonas Vasiliauckas,
Box 282, E. St. Louis, Ill.

Pajieszkau savo pusseseres Ameles Segacziukės, Kauno gub., Panevežio pav., Mažeikoniu sodos, 3 metai kaip Amerikoje, gyveno Chicagoje; turiu prie jos labai svarbu reikara. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinia adresu:

Miss Anele Jozenena,
Box 43, Wilborton, Ind. Ter.

Pajieszkau savo draugo Vinco Kilmano, Vilniaus gub., Traku pav., Nemunaiczio parap., Periku sodos. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine adresu:

Wm. Brodovski,
Box 44, Hyde Park, Mass.

„AUSZROS" Dr-tes fondas besimokinanczial lietuviszkai jaunuomenei.

Surinktos ant vestuviu p. Viltrakio, Waterbury, Conn. Aukavo:

M. Viltrakiene, A. Micziuta po 50c.; A. Viltrakis, M. Danisevicziute, O. Viltrakiute, J. Kezemekas, J. Mikliviczia, A. Spitris, P. Barkauckas po 25c. Smulkesniu 85c., viso $3.60.

Isz Waukegan, Ill. Surinktos ant varduviu Motiejaus. Aukavo:

Ig. Kunca $1.00; M. Valetukonis, J. Belunas, P. Vilkelis, J. Sužinckas, M. Matulaitis, J. Skikunas po 25c.; V. Szvitarus 10c.; K. Kuikus 5c., viso $2.65.

Aukos reikalams revoliucijinio judejimo Maskolijoj.

Isz Riverton, Ill. 12 d. kovo aukavo.

W. M., J. Ramanauckas, J. Gillett, J. Jonkus po 25c.; L. Gregeckiene 15c.; K. Strupeika, K. Bendžiunas, M. Urbanczikas po 10c., viso $1.45.

Terp auku pereitos sanvaites isz Brockton, Mass. ir Lawrence, Mass. nebuvo paminetas M. Stapulionis, aukaves 50c., taigi drauge su anomis pagarsintomis pereita sanvaite aukomis pasidaro viso $7.15.

Jos. Stonis, isz Chicagos reikalams revoliucijinio judejimo Maskolijoje paaukavo $10.00.

Ant pardavimo. Geras saliunas, lietuviu apgyventoje vietoje, reikalas eina gerai, priežasczia pardavimo yra liga. Atsiszaukti reikia pas savininka J. F. Jovaisza, 3401 Auburn ave., Chicago, Ill. (7—IV)

Reikalingas vyras važineti su bravoro bonkuoto alaus vežimu. Pirmesnis patyrimas szitoje szakoje nera reikalaujamas. Turi buti blaivus, isztikimas ir turi sudeti gera paliudijima nuo savo pirmesniu samdovu. Szitas bravoras yra gerai rekliamuojamas, duoda gera proga pastovaus darbo už gera alga vyrui, kuris gali vesti reikala. Atsakyk angliszkai ar vokiszkai. Paduok visas artesnes žinias kaslink amžio, pirmesnio užsiemimo ir tt. redakcijai „Lietuvos".

Reikalinga lietuviszka mergina prie namu darbo, penki szeimynos; algos $12 ant menesio ir gyvenimas. Atsiszaukti adresu John Shultz 4508 Laflin st., Chicago. (24—III)

Pietvakarinese ar Tykiojo pakraszczio valstijose geros vietos, geresnes algos, pigios ukes, miszkai bei kastyniszki plotai, sodybos ir namai, 160 akru dykai randavos žemes, pigus geležinkelio tikietai. Teipgi mes turim geras vietas vyrams ir moterims Chicagoje; iszjieszkome algas ir vedame provas. Mes sznekame lietuviszkai. Immigrants Information Bureau, 167 Washington st., Chicago, Ill. Del platesnes informacijos raszykite indedami marke už 2c. ant atsakymo.

(31—III)

Naujausios Knygos.

No. 553. Paejimas Organiszko Svieto, pagal Bithneri, sutaise Szernas, Chicago 1905, pusl. 137. Szi knygele yra dideles mokaliszkas vertes. Ji apraszo tverimasi ir visokias permainas musu žemes nuo daug mili jonu metu iki veliausiu gadyniu, teipgi vystimasi ir visokias permainasigyvybes ant musu žemes nuo seniausiu laiku iki atsiradimui žmogaus ant žemes 35c

1519. Priedelis prie lietuviszko klausymo. Chicago 1905, pusl. 38. Veikalelis gvildenantis lietuviu padejima po itekme lenkiszkos bajorijos ir rusiszkos valdžios 10c

„Vaina" Maskolijos su Japonija, iszleista „Draugo" Tilžeje, 1904, pusl. 16. Pilnas apraszymas sziandienines kares 5c

Kam, kada ir kaip reikia atbuti kariumenė (vaiskas). Iszleido Neris, Tilžeje 1904, pusl. 37. Pilnas apraszymas reikalu ir tiesu vyru einancziu kariumenen, kokios tiesos juos gali priversti ir kokios paliuosuoti nuo kariumenes tarnystos 15c

Naujas vejas papute, pusl. 8. Apraszymas užmuszimo Rosijos vidaus ministerio Pleves ir dabartines kares 5c

Lietuvos Aidas. Knyga dainu su notomis, ant 4 balsu $1.00

Vadovas in sveikata, arba kaip buti sveiku. Naujadaktariszka knyga, paraszyta prof. Collinso, pusl. 128. Pamokinanti: Kaip užlaikyti sveikata, kaip apsisaugoti nuo ligu! ir kaip iszsigydyti, kaip nežinyste yra svarbiausia priežasczia visu ligu, apraszymas visu ligu kurios užeina ant žmogaus organizmo ir reikalingi budai iszsigydymui ju 25c

Apie blogaja liga arba syfili (francus), pagal Dr. Czlenovo veikaleli sutaise Dr. A. V. Iszleido P. Neris, Tilžeje, 1904, pusl. 31 ..... 15c

Boreikis Kodkeviczius garsus Lietuvos etmonas, pagal Teresios Jadvygos apysaka sutaise P. N. Iszleido P. Neris, Tilžeje, 1904, pusl. 16 ..... 10c

Dvi Morko Tveno ir viena Bret-Garto apysakos, iszleistos P. Nerio, Tilžeje, 1904, pusl. 30 ..... 10c

Istorija apie Amžina Žyda, jo kelione po svieta ir liudymas apie Juzu Kristu, parasze Dobilas, Bitenai, 1903, puslapiu 23 ..... 15c

Iszpažinties istorija. Prancuziszkai parasze kun. A. Guillois, lietuviszkai iszgulde kun. A. Milukas. Shenandoah, Pa., 1901, pusl. 112 ..... 50c

Kaip kas iszmano teip save gano, parasze Dvi moteri. Drama isz triju veikmiu, Tilžeje, 1904, pusl. 47 .. 15c

Kas reikia žinoti ir atminti kiekvienam darbininkui. Knygele iszleista Liet. Soc.-Demokratu Partijos, Paryžiuje, 1902, pusl. 68 ..... 20c

Kataliku Bažnyczia ir mokslas. Prof. I. A. Zahno lekcija Notre Dame universitete. Isz angliszko verte kun. A. Milukas. Antras iszleidimas. Shenandoah, Pa., 1901, pusl. 39 .. 15c

Komunistu manifestas, verstas isz vokiszkos, iszleistas Liet. Soc.-Demokr. Partijos, Londone, 1904, pusl. 52 ... 20c

Kudikiu žindymas ir penejimas, verte Atgalainis, Tilžeje, 1904, pusl. 12 .. 5c

Kudikiu žindimas ir penejimas. Korta pakabinama ant sienos kaipo programas motinoms kaip turi elgtis su žindancziais kudikiais 5c

Medega Sim. Daukanto biografijai, iszleista Dirvos, Shenandoah, Pa., 1898, pusl. 128 ..... $1.00

Pasiskaityk skriaudžiamas lietuvi! Iszleista jaunuju Tevynes myletoju istanga. Tilžeje, 1904, pusl. 30 .. 15c

Prie žydu klausymo, versta isz vokiszkos, iszleista Liet. Soc.-Dem. Partijos, Londone, 1904, pusl. 16 ..... 5c

Tukstantis naktu ir viena, arabiszkos pasakos, iszleistos D. T. Boczkausko, Mahanoy City, Pa., 1903, puslapiu 558 ..... $1.50

Vienos Revoliucija 1848 m. Austrijoje, iszleido Liet. Social-Dem. Partija, Londone, 1904, pusl. 31 ..... 15c

Reikalaudami sziu knygeliu adresuokite:

Lietuviszka Krestomatija. Parasze E. Volteris, prof. Inperatoriszkos Mokslu Akademijos, St. Peterburge, 1904, pusl. 500. Krestomatija perdo seniausia lietuviu kalba ir rasta nuo 1549 metu iki szios gadynes. Ta kalba yra iszreikszta giesmemis ir pasakomis isz seniausiu laiku. I laida $1.25

Lietuviszka Krestomatija, Dalis II, puslapiu 260 ..... $1.00

„Draugas" dvimenesinis laikrasztis iszeinas Tilžeje 25c

Broliai Darbininkai ir Darbininkes! Atsiszaukimas „Draugo" redakcijos in darbininkus 5c

Pinigus siuskite ant adreso:

A. OLSZEWSKI,
924 33-rd St., Chicago, Ill.

Prekes apgarsinimu.

1 colis druko, už 1 syki ..... 50c.

Paprasti pajieszkojimai ar draugysčiu mitingai ar baliu apgarsinimai po 50c. už kožna syki.

Pinigų Prekė.

Iki 500 rubliu, rublis po 52½
Nuo 500 iki 1000 rubliu, rublis po .. 52½c
Virsz 1000 rubliu, rublis po 52½c

Prie kiekvieno siuntinio reikia prideti 30c. ant paczto kasztu.

Jei norite, kad pinigai greitai ir gerai suvaikszcziotu ir niekur nežutu, tai siuskite per „Lietuvos" redakcija, adresuodami:

A. Olszevski,
924 33rd St., Chicago,

"Lietuvos" Agentai.

NEW YORK, N. Y.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis, 194 Athens Street

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczis, 178 Ferry st.
A. Stanelis, 24 West St.

BROOKLYN, N. Y.
Stan. Rinkewiczius, 73 Grand st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 133 S. Main st.

WATERBURY, CONN.
Vincas Žubrickas
Jonas Žemantauckas, 39 W. Porter St.

NEW BRITAIN, CONN.
M. J. Cheponis, 72 Jubilee St.,

BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st

PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignotas, 925 So. 2nd St.

SCRANTON, PA.
Joseph Petrikis, 1514 Ross Ave.

MOUNT CARMEL, PA.
Jonas Banis,

ELIZABETH, N. J.
Dom. Boczkus, 218 First st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas.

BROCKTON, MASS.
Petras Marcinonis, 63 Blendale, St.

Keliaujanti Agentai.

Stasis Valiackas.
Jur. Kazakeviczia
K. Rutkus,
K. P. Szimkonis.
Felik. J. Galminas

Kur gali gauti „Lietuvą."

„Lietuvos" redakcija turi savo agentus Brooklyne, Philadelphijoj, Baltimoreje.

Sztal agentu adresai.

Brooklyn, N. Y.
E. Froomes, 73 Grand st.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 925 So. 2-nd St.,

Baltimore, Md.
Wm. J. Morron,
S. E. Cor. Sharp & Camden sts

KEWANEE, ILL.
A. Wedžiunas, 520 N. Burr St.

Pas szituos agentus gausite „Lietuva" už 5c. kas subat

Ar nori matyt kare?

Du pulkus paveikslai kares Japonu su Maskolija, 22x28 colius didumo, viens perstato muszi ties Liaojangu, kitas paemima Porto Arthuro, abudu sykiu pasiuncziame už $1.00.

J. F. Rock,
Box 10, Port Washington, Wis.

Pirmas Lietuviszkas Saliunas.

Bell' Phone 868—X E' Phone 1033—A

Geriausias alus, Puikiausi Havanos cigarai, Importuoti Vynai ir kitoki gerimai. Savininkas geras lietuvis, apsipažines su visokiais bizniais; reikalaujantiems rodas duoda dykai. Apsilankydami czia lietuviai ras sau užgadedinima. (A1—52)

JULIUS GALMINA,
400 Mechanic st., Camden, N. J

Pasarga sergantiems vyrams.

Visi szendieniniai garsingi gydymai per gromatas yra tik viliojimu pinigu nuo ligoniu. Jeigu tikite in teisybe ir reikalaujate pagelbos nuo užsikrecziamu lytiszku bei nerviszku ir kitokiu ligu (iszgydome nuo girtybes — nežinant gailima induoti gyduoles) su musu Naujausia Methoda, nuo kurios tukstancziai pasigelbelo. Kas nori rodos, teprisiunczia už 10c. stempu, o gaus visa žinia kaip ir ka daryt.

Koenigsberg Specialists,
Box 106, No. South Eight Street, Williamsburg, Brooklyn, N. Y.

Gramatika angliszkos kalbos

Didelio aszmainio, 174 puslapiai, apdaryta. **Preke su prisiuntimu $1.25.** Pinigus prisiusti pigiausia per „Money Order." Adresas:

P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 15, Branch D.,
New York City.

TEISINGIAUSIA FIRMA
Laikrodėlių, lenciugėlių, žiedų, spilkų, skripkų, kiernetų, fleitų, koncertinkų, armonikų, ir tt.

Kada tik reikalausi iš viršminėtų daiktų, tai kreipkis pas M. J. DAMIJONAITI į CHICAGO, o čia gausi geriausių gatunkų tavorus už mažesnię prekę negu pas svetimtautį.

Jeigu dar neturi mano KATALIOGO, tai rašyk šendien prisiusdams už 2c markę dėl pačto kaštų, o *katalioga* gausi dykai. Adresas:

M. J. Damijonaitis
3108 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

MARJA DOWIATT

LIETUVIU DAKTARAS

Kauno gub. Szauliu pawieto.

723 W. 18th Street.
Nuo 8tos iki 10tos ryto.
nuo 7-tos iki 9 val. vakare.
Nedėliomis tiktai nuo 8-tos iki 10-tai ryto.

Telefonas: Morgan 1382.
Telefonuot galima isz kiekvienos aptiekos.

Raulai kur tu begi? Nugi pas Petra Szleki nes labai isztroszkes, o pas ji galima atsivedyti, nes jis turi puiku ir szalta bavarska alu, gardžia ruska ocziszczena arielka, cigarus net isz Havanos, o iszsigerus gauni žmogus puiku užkandi kiekviena diens, tai jau ligiau su tamista kalbeti negallu. Lik velkas turiu skubintis. Prie to jis turi puikia sale del veseliu ir mitingu ir paklauso kiekvieno, o ypacz už tlumocziu susikalbeti angliszkai. Atelkite pas mane, o asz jum patarnusiu už dyka visokiuose reikaluose ir provose. Atvažiave isz kitu miestu galite gauti pas mane geriausia nakvyne.

Petras Szlakis,
3321 Auburn av., Chicago, Ill.
(Tarpe 33-ios ul. ir 33-io Pl.)
Telephonas Yards 6012.

[Laboratory 313 Bedford Ave.]
Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

Naujausiai Iszrastos Medicines: Naujausi musu vaistai yra pasekminglausi, gydo daugybe ligu. Plaukus tikrai atauginą, žinkima, pleiskanas, papuerkus ir daugel kitu ligu su naujausiu budu Radikal gydymas, paraszykite pas

Prof. J. M. Brundza
New York & Brooklyn, U. S. A.

Nerviszki Vyrai.

Vyrams reikalaujantiems pagelbos prisiunsiu kopija garsaus recepto dykai. Ne C.O.D. ne apgavingus vaistus, tiktai recepta. *Persiuntiketa szu pasarga ATSAKIMAI.*

Szi pasarga yra vyrams sugriauotos nerviszkos sistemos, kurie per savo jaunystes klaidas ir papilde. Klausykite mano patarimo. Sustokite bande patentuotus apgavingus vaistus, elektriszkus diržus, "specialistus" ir kitus netikusius be vertes gydymus. Neo diržu nepagysite, o nuolatai vartadami vaistus sunaikysite pilvo žieboziima, užnuodinsite visa sistema ir padarysite savo liga neisgydoma.

Daug metu asz kentejau savo jaunystes klaidas, nerviszkuma, naktinius tekejimus, skoka vyriszkumo, silpna atminty, stoka ambicijos, neramuma, gediguma, stveru skaudejima, visatiny nusilpima ir tt. kaip palkstas pirkau ir vartojau visokias patentuotas gyduoles ir viska ka tik isgirdes. Ant galo buvau priverstas važiuoti in Europa pagelbos ieszkoti pas garsu daktara, kurs mane ir iszgyde.

To daktaro recepta, pagal kuri man vaistai buvo užraszyti, asz ir dabar turiu pas save. Kaip tai sauku yra pagyti nuo tu ligu asz žinau ir patyrimo, todel asz norio ir kitus pagelbeti. Kas man apraszys savo liga, asz kam jaušuiu užpecznetvtame laiszke to recepto kopija su patarimais dykai. Asz jau gavau szimtus laiszku iszviso szalies kraszto nuo vyru, kurie, rasze kad imdami vaistus pagal szy recepta visiszkai pagijo, teip kaip ir asz.

Recepte užraszyti stiprus bet nevodingi vaistai ir receptas teip paraszytas kad vaistus galima gauti kiekvienoje gerioje aptiekoje už mažas pinigus. Gave recepta, jei nekenczinje patys vaistu in aptieka ukstelinoti vaistus, tai paraszykite man, o asz jums juos czia Chicagoje pasiruošsiu ir prisiunsiu. Asz nesunesziu C. O. D. kad iszvilioti nuo jus pinigus, arba spėdosti jumis vaistus, kurie jus nenorite. Jeigu patemysite mane kame nors netelsingu, galite tai pagarsyti sziame pacziame laikrasztyje.

Szi pasarga gal nebus daugiau garsinama, taigi raszykite man sziandien, o gausite to recepto kopija ir reikalingus patarimus dykai tuojaus. Szy pasiulitima asz galiu atlikti be jokiu jums kasztu. Adresuokite:

C. Bentson, P. H. box 655, Chicago, Ill.

5½ Ant 17 Akmenu Railroad Laikrodelis

Patentuotas reguliatorius, ausukia užsukamas ir nustatomas, vyriszkas ar moteriszkas, 18K auksuotas, dvigubi "Hunting" lukszta, graziai iszkvietkuotas. Tikrai geras laikrodelis. Vra visur vartojamas geležinkelio tarnu, kaipo geriausias laikas laikantis; gvarantuotas ant 25 metu. Szy laikrodely pasiunsime C. O. D. ant kiekvieno adreso, su paveiyjimu iszregzaminuoti. Jeigu bus tokis kaip rasziome, užsimokek expresui $5.75 ir atvedimo kasztus ir pasiimk laikrodely, jei ne, nemokek ne vieno cento. Atmink, kad už toki pat laikrodely kitur mokesi $25.00. Prie laikrodelio dar pridedame 14K auksinta labai graži lenciugely su kompasu dykai.

Excelsior Watch Co.,
900 Central Bank Bldg, Chicago.

Naujas Iszradimas.

Musu naujai išrastas ir patvirtintas geriausių daktarų vynas, vadinamas: **"Togo Tonic"** yra geriausias ir sveikiausias už visus kitus iki šiol buvusius karčius ir kitokius vynus. Togo Tonic pašalina visokias ligas, kaip tai: Reumatizmą, neuralgia, skaudėjima viduriu, sunkumą ant krutinės, teipgi taiso apetitą; žodžiu sakant yra reikalingas kiekvienam žmogui. Mes tarnaudami savo guodotiniems tautiečiams velyjame dėl persitikrinimo paklausti savo artimiausio saliuniniko apie tą musų naujai išrastą vyną Togo Tonic. Prekė už butelį **$1.00**, už tuzina **$7.50**. Reikale prašom atsisaukti ant adreso:

TOGO WINE CO.
517 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

Ar nori pamatyti Port Arthura?

Nusipirk Abroza, kuris tik ka iszejo isz po spaudos; parodo paskutini Japonu užpuolima ant Porto Arthuro ir jo paverzima. Abrozas perstato smarkiausia muszi Japonu su Maskoliais gražiai ir aiszkiai padirbtas, miera 22x28. Preke ..... 50c.

Darbininku Balsas

Lietuviu darbininku laikrasztis

Iszeina kas menesi ir prekiuoja $1.50 ant metu, vienas num. 15c. Iklaziol iszejo du num. sz. m., kas nori gauti tegul prisiunczia 35c. Juos su apraszyta visas revoliucijos judejimas Maskolijoj ir Lietuvoj. Pereitu metu 7 num. prekiuoja $1.00. Ji kaip ir kitas darbininkiszkas rasztus galite pas mane gauti. Draugai-darbininkai szeipkite savo literatura ja pirkdami ir platindami. Raszydami pas mane su bent kokiu reikalu indekite už 2c marke.

J. ILGAUDAS,
3108 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Jeigu turi nesveikas AKIS nematai gerai, negali skaityti prie liampos, bega aszaros, graužia, paraudonavia, aptraszkanoje, jeigu akys nuvargsta skaitant ir apšalinoja tai atsiunk 25c o mes nusiusim musu gyduole AKURA kuri iszgydys tavo akis visai trumpam laike.

JOHN'S SUPPLY HOUSE, 21 Sta. K. CHICAGO, ILL.

Szis $30 Auksinis Laikrodelis UŽ $1.50 ANT MEN.

Didžiausia proga pirkti geriausią gryno aukso laikrodėlį už nominaliką prekę. Lukstai yra tikrai auksuoti, graziai ranka graviruoti, turi dvigubą tam tyčia storą plaukėtą *gryno aukso* ir *padirbtą užtikrinimą* ant 20 metų įspaustas iš vidaus lukšto. Vidurinai perdėm yra geriausios rųšies, veni iš geriausiai padirbtų ir pardavinėjamų ir parodo *17 akmenų*, įspaustų žiuose. Turi patentuotą reguliatorių, greitį nuo laiymo, yra nutaisytas ir eina iki minutai. Myletojams teisingo laikrodėlio jis yra pats tas. Šitas aukštos rųšies laikrodėlis niekur nėra perkamas už mažiau kaip $30. Dėl apgarsinimo musų vaizbos ir davimo progos kožnam įgyti tokį puikų laikrodėlį už nominaliką prekę, mes priidadame pasiųsti šitą laikrodėlį bėgyje sekančių 30 dienų už $1.5, kurių $1 ir siuntimo kaštai turi buti apmokėta expreso agentui po pakaktinam apžiurėjimui, o likę $9 turi buti išmokėti po $1.50 ant mėnesio. Prisiunsdami su pareikalavimu $6, mes duosime puikų peteželį, kaipo ir laikrodėlį pasiųsime apsaugoto paczta, užčėdydami siuntimo kaštus. Užmokantis $6 laikrodėlį gauna pilnai be jokių parankų ar varžymų dėlei likusių nedamokėtų mėnesių. Mes tikėsimės tau ir žinome, kad busi tek užganėdintas iš pirkinio, jog atlyginsi be užvilkimo likusius $9 po $1.50 kas mėnuo. Jei norėtum pirkti ne ant išmokesčio, bet grynais, tai mes 10 nuoš. nuleidžiame, paleisdami laikrodėlį už $13.50. Rašyk, ar nori vyriško, ar moteriško, medžioklinials ar atdarais ukštais.

M. REOH & Co. Wholesalers, Dept. 31, Chicago

Auksuotas Laikrodelis Už $3.98 Nebuvo duodama ligšiol

Mes pasiunsime tau ant patinkėjimo dykai šita graži ranka graviruota 14 karatu *didžiausio plaukėto auksini* laikrodėlį, medžioklinkais lukštais, kotelis užsukama ir nustatoma, su vienu iš geriausiu akmenuoti vidurin C.O.D. ir expreso kaštais apmokėtais už $3.98. *Užtikrinimas ant 20 metu*, peteželis ir kalnelis su kožnu laikrodėliu. Šitas laikrodėlis nepajuos, kaip kad pleituotasis, laiko laika kuogeriausiai ir yra vartojamas geležinkelio tarnu. Jis išrodo kaip už $40 *gryno aukso* laikrodėlis, ir kiti vaisbai prako už $10.00. Jei prisiunsi su pareikalavimu $3.98, tai mes duosime puiku žieda ar peili dykai ir pasiusime laikrodėlį apsaugota paczta, užčėdydami tau siuntimo kaštus. Dykai vienas laikrodėlis jei pirksi ar parduosi daugiau. Paminik kokį vyriško ar moteriško.

M. REOH & Co., Wholesale Jewelers Dept. 107, Chicago, Ill.

Saliunas JUOZAPO PAPIEVIO,
471 So. Canal St., CHICAGO.

Pilnas geru gerymu, puiki vieta užejimui, biliardas pasibovyjimui ir saliuninkas geras žmogus, jei neturi draugo jis pades tau gerti. (11A—06)

Dykai auksinis Laikrodelis.

Mes duodame szita naujausios mados Amerikoniszkais widurinais Laikrodeli, kuri labai rodasi, visai dykai tam, kurs pardues $4 atkitulukus musu bižuterijos po 10c. kožna. Lukstai jo iszrodo kaip laikrodžio gvartuoto ant 25 metu. Rašyk tuojaus, o mes tuojaus prisiusime bižuterija ant pardavinėjimo. Kada isparduosi prisiusk mums $2.40 ir gausi sit laikrodeli su lenciugėlis dykai.

Crown Jewelry Co.,
Dep'h 23. 163 Randolph st., Chicago, Ill.

Dr. O. C. Heine
DENTISTAS.

OFFISAS:
Kerte 31-mos ir So. Halsted ulycziu.
Gyvenimas viršui Aptiekos.
CHICAGO, ILL.

Traukia dantis be jokio skaudėjimo, instato auksinius, ar kokius kas nori. Darbą savo gvarantuoja.

Pulkiausios Popieros.

Naujausio iszradimo.

15 gatunku su visokiais skaitimais ir dainelems ir kvietkoms — lietuviszku ir lenkiszku su puikiais kopertais tik 25c. tuzinas, arba 5 tuzinai $1 per paczta, o 1000 popieru ir kopertu por ekspresa $7.50. Užlaikom daugybe visokiu knygu, abrozeliu, altoreliu, szkaplieriu, ražanciu, kryželiu ir tt. Turiu geros Trajankos isz seno krajaus pargabentos. Noredami dažinot apie prekes musu tavoru prisiuskite 4c. markem, o gausit katalioga. Ant atsakymo indekit visados marke už 2c. Reikalaujame pardaveju ant musu tavoru.

Mathew Zukaitis,
227 E. Main st., New Britain, Conn.
(III—24)

Farmos ant pardavimo.

Geriausia sekcija viduriniej New Yorko valstijoj, 50 akru už $900, 72 akrai už $1200, 133 akrai už $2000. Geros triobos, geriausias vanduo, su apszczia girios, ant lengvu iszmokesczių. Jau keli lietuviszki farmeriai gyvena czion. Raszant artesnems žinioms indek už 2c. stempa.

GEO. KLEEK, Poolville, N.Y.

JEIGU SLENKA PLAUKAI

tai nelauk kol jie visiszkai nuslinks. Dailus, tankus ir ligi plaukai padabina žmogu ir yra didžiausiu grožybes turtu. **John's Hair Invigorator** sutaiko slinkima plauku, sutvirtina szaknis, insteigia spartu augima ir vieton iszpuoliusiu atsaugina naujus, szvelnius, dailius ir ilgus plaukus. Iszmaikina pleiskanas ir visokius nesystumus galvoje. Žilus plaukus sugražina in naturaliszka parva. Tukstancziai žmoniu apleasagojo nuo praplikimo vartodami John's Hair Invigorator. Kam valkszcziot su nedailiais, retais, nuti užsusiais plaukais ar praliukusia galva kad galima užsiauginti dailius ir ilgus plaukus. Preke **$1.00** už butely. 6 buteliai už $5.00. Didelis gyduoliu katalioga dykai.

John's Supply House, 21 Sta. K, Chicago.

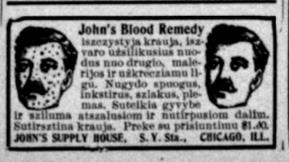

John's Blood Remedy

iszczystyja kraujų, iszvaro užsilikusius nuodus nuo drugio, malerijos ir užkrecziamu ligu. Nugydo spuogus, inkstrius, szlakus, plemas. Sutelkia gyybe ir sziluma atsazalusiom ir nutirpusiom dalim. Sutirsztina kraujų. Preke su prisiuntimu $1.00.

JOHN'S SUPPLY HOUSE, S. Y. Sta., CHICAGO, ILL.

Pasirodavyk su Lietuviszku Daktaru
..... pas .....
Chicago Medical Clinic
344 So. State St., Chicago, Ill.

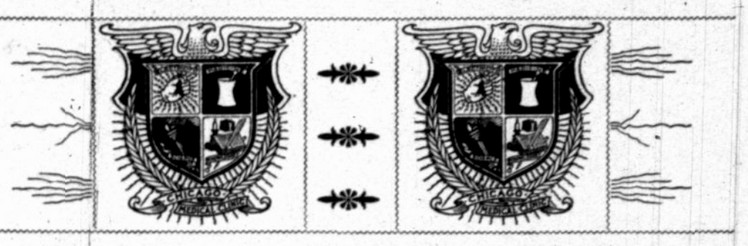

Silpni, Nerviszki ir Serganti Vyrai.

Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirma, męs **gvarantuojam** nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetyj, truksta ukvatos, greitai pailstantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigąstantis, nespakainas ir užerzinantis?

Ar atmintis prasta, lenki draugiją, truksta energijos ir sveikatos, turi ju